

LITERATŪRA

MENAS

MOKSLAS

NR. 162

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS SKYRIUS

8 METAI

Mėlynos Akys ir Laivakortė

Fragmentas iš šiomis dienomis išspausdintos rašytojo Algirdo Margerio knygos ČIKAGOS SEŠELIAI.

Ir nuėjova į pogrindį, kuris iš tikrųjų buvo labai erdvis ir gilus, tarsi kokie numirėlių namai. Jaučiausi kaip niūriuose senjo Egipto faraonų kapuose. Pasieniais stovėjo ilgi suoliai. "Tai tie", pamaniau, "ant kurių suvaro gulėti pasigėrusius, kad lovų nepriemtu". Vienoje kertėje pūkšėjo labai didelė krosnis; prie jos snaudė senyvas žmogus. Šios dienos mano draugitis pažūrėjo į jį ir, valandėlę patylėjęs, pradėjo pasakoti:

— Ne visada aš buvau toks elgeta, kaip šandien. Buvo laikai, kada aš dirbau, kas savaitę algą gavau, pinigų turėjau ir gerai gyvenau. Ir nesigiriu, nes gyrimasis tai bandymas pelus paversti į auksą, ko niekas dar nepadarė, tik save kvailui pastatė. Aš pasakysiu teisybę. Ir štai tai teisybė: gryna, tyra, kaip šaltinio vanduo.

— Atvažiavęs iš Lietuvos gavau darbo formoje, ir ten dirbau, kol šiek tiek anglų kalbos pramokau. Paskui dirbau plieno fabrikuose — dauug meetu, — du paskutiniuosius žodžius ištarė jis labai sunkiai, nutęsiama. Taip, plieno įmonės išlupau daug metų, žinai, Geryje ir Čikagoje. Pinigų visada turėjau, nes nebuvau girtuoklis, kaziurninkas ar laupis koks. Atsimenu, ak, puikiai atsimenu, — rodos, kad vakar tai buvo, — kai atvažiavęs iš Gerio nupirkau jai laivakortę.

Čia pakilo jo akys ir nušvito skruostai, tik neilgam, nes tuoj vėl apsiniau, ir jis sunkiai tarė:

— Nupirkau tame pačiame banke, kuris baigia mane gyvą palaidoti.

Kadangi mane daugiau sudomino laivakortė, nei bankas, tai ir paklausiau:

— Tai bene tik savo sesutei, drauguti?

— Ne, ne. Aš seserį visai neturiu, tik vieną brolių, kuris tėviškėlyje gyvena. Laivakortę nupirkau vienai mano kaimo mergaitei, kuri būtų niekad Amerikos neišvydusi, nes labai neturtinga buvo, pas mano tėvų tarnavo. Ji tada dar tik pusmergė tebuvo, o aš jau vyrukas su praskalvusiais ūseliais. Ji man labai patikdavo, tai visai užmiršdavau gaspadoraitis esąs ir jausdavau jai lygus. Žinai, gaspadoraičiai tada Lietuvoje labai aukštai nosį riedavo, ir tarnaites žiūrėdami iš aukšto ir matydami jas daug mažesnes, prastesnes ir menkesnes už save. O mieste ar net ir gegužinėse jie visai jų nematydavo, nes didelis pasišėminimas ir sarmata būdavo gaspadoraičiui šnekti ar šokti su tarnaitė. Bet aš galvojau ir jaučiau visai kitaip. Ji atrodė man daug didesnė ir puikesnė ne tikta už mane, gaspadoraitį, bet ir už visas gaspadoraites. Ir nežinau, net ir dabar suprasti negaliu, kodėl ji man taip labai patiko ir atrodė puikiausia mergina visoje parapijoje. Tik tiek gerai atsimenu, kad aš labai dažnai į ją žiūrėdavau ir matydavau, rodos, viską, kas yra po saule gražiausia. Gal ji buvo mane apžavėjusi? — klausė jis, pakėlęs antakių, bet akių į mane neatsukęs. Todėl aš jam nieko neatsakiau, o jis pasakojo toliau:

— Labai vaikiškos jos akys tada buvo. Kaip angeliuko. Iš tiesų, tai ji visa buvo, kaip vaikas, kaip angelukas, tik be sparnelių, — lengvas šypsnelis nubėgo jo veidu. — O aš jau dėjau labai dideliu vyru.

Žinai sveikas, tokių jaunų bernų troškimas — būti dideliu vyru. Bet ji mane nugalėdavo. Ir vis su tomis savo akimis. Jos buvo labai mėlynos, tai aš, būdavo, prisiskinu labai gražių rugiagėlių puokštę, parnešu jai ir sakau: "Žiūrėk, Magduk, kokios jos mėlynos ir gražios. Bet tavo akys daug gražesnės". Vai kad ji užtraukė! Rodos, visa ryto aušra į jos veidą atėdavo. O aš į aušrą esu labai daug kartų prisiziūrėjęs, nes kai piemenukas buvau, tai labai anksti kaimenę giniau, ir į aušrą žiopsodavau, kaip dabar į ją. Tik aušra man taip galvos nesuskaldavo, kaip dabar ji. Ir vis tos mėlynos akys. Bet gal tik dėl to ji labai džiaugdavosi mano rugiagėlimis, o aš džiaugdavau jai ir klausdavau savęs, kodėl pasaulyje taip gražu. Sekmadieniais, kai ji pasilėkdavo namie, tai pyrago, iš bažnyčios pareidamas, jai parnešdavau. Matytum, sykį brolis pamatė ir tėvams pasakė, kad aš, girdi, kvailiojais dėl pusmergės Magdės. Ir paskui visi juokėsi iš manęs, kad ne sau lygią pasirinkau — prie neturtingos pusmergės prilipau. Bet man atrodė, kad jai lygios

niekur nėra ir negali būti, kad tik ji viena tokia visoje žemėje. Danguje, gal būt, yra gražesnių ir geresnių, bet aš ten nebuvau ir nežinau. O čia nėra.

— Atrodo, drauguti, kad tu ją vertinai ne jos tėvų žeme, trobomis, gyvuliais ar kitokia manta, bet tik tomis mėlynomis jos akimis.

— Jos tėvai teturėjo tik mažą žemės sklypelį ir ant jo pastatytą skurdžiū lūšnelę.

— Taigi, drauguti, dar kartą sakau, kad tu ją vertinai ne pilnais gėrybių aruodais, bet tomis žydiomis jos akimis, kurios šypsojosi tau angelų žvilgsniais, dangaus džiaugsmu ir jaunystės meile, kuriai neprilygstą net visų aukštųjų dievybė.

— Tai jau, tur būt, taip, — smulkiai krutino jis galvą.

Valandėlę mudu tylėjome. Pradėjo jis:

— Paskui, žinai, truko čia pralėkti metas kitas, ir aš jau turėjau caro kariuomenės stoti. Bet kas čia norės tam budeliui tarnauti. Tai sprukau Amerikon. Prieš išvažiavimą, būtinai norėjau pasakyti jai, kaip labai aš ją myliu. Nieko nenorėjau nuo jos slėpti. Mano širdis, rodos, stovėjo mano lūpose ir kalbėjo jai: "Magduk, nuvažiavęs Amerikon dirbsiu, tau paaiškins ir laivakortę tau atsiųsiu. Paskui tave vesiu. Tu būsi mano žmona. Ar ne?" Bet kur ji tau klausys ir tikės. Vos tik spėjau, būdavo, prasižioti, kad "Aš tave, Magduk, labai myliu; nuvažiavęs laivakortę atsiųsiu; tu būsi mano žmona." kaip ima ir pasileidžia juokais, ir nubėga nuo manęs, kaip stirna, nes labai greitai buvo. O aš, būdavo, stoviu ir galvoju ir išgalvoti negaliu, kaip čia į jį įtikinu, jog kalba ne tiek mano lūpos ir liežuvis, kiek širdis — tik širdis. Bet vieną kartą nestovėjau, negalvoju, o lėkiau paskui ją... Tai buvo paskutinis sekmadienis prieš mano išvažiavimą Amerikon. Mano brolis su tėvais išvažiavo bažnyčion. Ji tuo tarpu sirginėjo, tai pasiliko namie. O aš ir "apsirgau". Žinai... Diena buvo labai graži, saulutė žeme vaikštinėjo, tai aš išėjau į laukus arklį pažiūrėti. Ir priskyniau jai rugiagėlių, rodos gražesnę puokštę, nei kada nors pirmiau. Parėjęs dairaisi, kur ji dabar galėtų būti. Nugi, žiūriu — ji už mano nugaros šypsoi! Visai nepamačiau, iš kur ji taip greit išnėrė ir prie manęs atsirado. "Te, Magduk", sakau, "rugiagėlių puokštę. Juk tokios gražios, kaip ir tavo akys. Žiūrėk", sakau, "koks jų žiedų niūnumas ir dailumas". Ir taip sakydama, žiūrėjau į jos akis, bet ji — tik į rugiagėles. O labai norėjau, kad ji žiūrėtų į mane, ir aš visas paskėčiau jos akių mėlynėje. Bet ji labai drovi ir baili buvo.

— Ir gerai, drauguti, kad mergos bernų bijosi, — įsiterpiau. — Juk tik ta baimė yra tikriausias jų vainikėlio sargas.

— Bet kad ji per daug manęs bijodavosi.

— Ne, drauguti. Niekados mergaitė negali per daug bijotis jauno, sveiko ir stipraus berno.

— Dievaži! Aš nemaniau jos suėsti, kaip kiti bernai...

— Gal būt, kad sveikas ir nemanai. Gal būt, kad sveiko širdis buvo lūpose ir teisybė jai sakė, ar norėjo pasakyti. Bet labai dažnai jaunų bernų širdis atsiduria kažkur ir ieško kažko; ir jie tada nori pasakyti mergaitei didelį melą, apskuti jai galvą ir ją nugalėti...

— Saugokite mane visi šventieji nuo tokių melų ir nugalėjimų — aš tada maniau... Ir tik pavadinau ją sėstis ant suoloio, kuris stovėjo po plačiašake obelimi, kur mes per visą vasarą vakariene valgydavom. Atsisėdo, bet nuo manęs toli, padėjusi rugiagėles į mudviejų tarpą. Aš mėgstu rugiagėles, bet dabar norėjau, kad čia jų nebūtų. Tai paėmiau jas ir padėjau ant jos kelių, o pats pasislinau arčiau jos. "Magduk", sakau, "aš tave myliu..." Bet nespėjau baigti žodžio, kai ji pašoko ir nubėgo. Aš tačiau šį sykį nestovėjau, žiopsodamas į lekiančias jos kojas, siūruojantį sionelį ir greitai tolstantį nuo manęs labai dailų liemenį. Ne. Aš, pagriebęs rugiagėles, paskui ją. Tik kažin, ar būčiau pavijęs, nes labai greitai buvo, bet emė ir sklupdo dažo tarpelys, tai nutvėriau ją už rankos ir sakau: "Dabar, Magduk, jau nebeištrūksi". Ji muistėsi, bet tuoj aprimo, gal būt, dėl to, kad aš gailėjau jai kietai suspausti jos rankos ir akis buvau į ją įsmeigęs taip, kaip niekad pirmiau. Tur būt, buvau aš ją apkerėjęs, kad ji stovėjo vietoje, tarsi įkalta. Labai pradžiugau ir sakiau jai: "Magduk, aš netrukus iš-

važiuoju. Tau laivakortę atsiųsiu. Tu pas mane atvažiuos, ir mudu būsiva vyras ir žmona..." Ji išplėtė akis nustebusi, bet nebėgo. Aš paleidau jos ranką, o savo uždėjau ant jos pečių, rugiagėlių puokštę laikydamas prie jos veido. Ji vis dar nebėgo. Ji, tur būt, buvo apstulbusi, nes žiūrėjo į toį. O aš žiūrėjau į jos galvą, plaukus ir rugiagėles. Ir pasisakysiu, drauguti, kad niekad dar nebuvau matęs tokios dailios galvos, plaukų ir rugiagėlių. Ir klausiau save, kodėl pasaulyje taip gražu? Ji buvo nuledusi galvą, ir jos skruostais riedėjo ašaros, matytum, kaip saulucių žiedais rasos sidabras, į kurį aš kas rytą prisiziūrėdavau, kai kaimenę ganiau. Man gaila pasidarė, tai ir pradėjau ją spausti prie savęs — prisiekiu, kaip tėvas savo vaiką, — pakėlė jis dešiniąją. — Bet ji nesuprato, pašoko ir sako: "Jūs, gaspadoraičiai, visi tokie. Prisišnekat, prisimeilinat jaunoms, neturtingoms mergaitėms, o paskui — paskui suėdat jas ir juokiatės, kiek drūti". Ir nubėgo, kaip stirna, nes labai greitai buvo. Ir paskui per visą dieną nuo manęs slapstėsi. O aš sielojau, kad negavau progos pasakyti jai, kaip karštai mano širdis dėl jos plaka, galva sukasi ir kraujas gyslose verda.

Tai pasakęs, jis pakilo ir nuėjo prie krosnies išdėgti žariją užgesusios pypkės. Matyti, kad taip nuosirdžiai pasakodamas, pamiršo ištraukti dūmo. Sugrįžęs vėl pasakojo:

— Ar ji manim tikėjo, ar ne, aš vistiek laivakortę jai išsiunčiau, ir per tą patį banką, kuris dabar nori mane gyvą palaidoti... Parasiau jai gražų laišką, kad laivakortę jau ateina ir kad važiuoju to greičiausiai. Sakau: "Brangiausia Magdute. Matai, kaip žadėjau, taip ir ištesėjau — išsiunčiau tau laivakortę. Tik tuoj važiok, kai gausi. Nusibodo juk tau ten tos karvės mlžti ir kiaušlės šerti. Čia būsi ponai. Žinai, Amerikoje visi ponai. O man ir jau labai nusibodo vienam... Tu manęs labai baidydavai ir manim netikėdavai, kai aš tau sakydavau, kad aš tave myliu ir vesti ketu. Dabar, gal būt, tikėsi. Bet aš už tai ant tavęs nepykstu, Magdute. Tiek daug neturtingų mergaičių gaspadoraičiai Lietuvoje suėda... Bet aš niekad nemaniau tavęs suėsti. Gink mane, Dieve, nuo tokių darbų! Aš tik norėdavau džiaugtis tavo akimis, žvilgsniais, skruostais, plaukais ir jausti tavo liemenį savo ranka aplinkui. Bet tu bėgdavai nuo manęs, kaip stirna, nes visada labai greitai buvai. Ir gerai, kad tu taip darei, Magdute, tai aš dabar galiu būti tikras, jog tu ir nuo kitų bernų bėgi ir esi mergaitė labai gera, dorą — nekaltą, kaip gėlė darželyje... Deja, ar mūsų darželyje gėlės vis taip gražiai žydi? Bet kur jos nežydės, juk tu palaistai ir žiūri jas, kaip tas labai gražias mėlynas savo akis... Pasakyk, kai rašysi man margą gramatėlę. Tik tuoj parašyk ją, ir tikrai pasakyk, kad atvažiuoji. Aš labai lauksiu tavo gramatėlės ir tavęs, Magdute. Sudie. Bučiuoju. Jonas Vygandas.

— Matytum, sveikas, kad gražų laišką iš jos gavau. Nežinau, kas jai parašė, nes pati rašyti nemokėjo. Žinai, neturtinga kaimo mergaitė, iš kur ji išmokė. Bet taip gražiai buvo sudėta, tokie šilti žodžiai, matyti, kad iš širdies gilumos, iš meilės... Aš visada maniau, kad ji mane myli, tik slepiasi. Žinai, juk moteris — jos meilė slepiasi, kaip šykštuolis auksas.

Pradėjo jis knistis kišenėje, ir netrukus ištraukė iš jos labai sudėvėtą, vos besilaukančią voką, iš kurio išėmė drebančiais pirštais laišką. Iš tiesų, tai visos jo rankos dabar tirtėjo. Laiškas buvo labai nugultęs, kaip tikras rudens lapas; mat, rašytas 1920 m. pavasarį. Viso neskaitė, tik paskutinį puslapį: Baigdama šitą margą gramatėlę tau, Jonuk, pasakysiu", skaitė jis virpančiu balsu, "kad visas mūsų kaimas šneka ir baisiai man pavydi, kad tokia, sako, ji laiminga. Gauna, sako, ne tikta Amerikon išvažiuoti, bet dar ir pas gaspadoraitį. O pati, sako, tik namininko duklė — tarnaitė, nors, sako, ir labai graži. Tavo brolis ir tėvas pyksta, kam ne jiems pinigų atsiuntė, bet mano laivakortei juos išleidi. Sako, kad tu, Jonuk, manęs nemylėsi, tik už tarnaitę laikysi. Sako, kad ir nevesi. Sako, ar jau jis toks kvailas būtų, kad tokia biednų imtų už pačią. Ar negali, sako, parsi-kvesti Geležinių Oną, kuri praeina iš didelių namų, nors, sako, ir praskolinūt, bet vistiek garbingos kilmės. Juk ta, sako, lėkte lėktų į Ameriką ponaiti. Toks vyras, sako, ar negali gauti gaspadinaitės. Dabar, sako, tik gėdą daro sau, savo tėvams ir visai šlovingai familijai... Bet tegu jie šneka,

tegu pavydi, tegu draskosi. Aš šandien pasukintį kartą karves, pamelžiau ir kiaušes pašėriau, o rytoj — išvažiuoju... Dovanok, Jonuk, kad aš tavim netikėjau ir negera tau buvau. Būsiu gera, kai atvažiuosiu... Tik palauk manęs stoty, kad nepasiklyčiau viena. Sudiev, Magdė Gaudvydaitė".

Jis sustojo. Jo pečiai trukčiojosi, o labai atbrizgęs rankogalis džiovino akis.

— "Tik palauk manęs stoty", girdi, "kad nepasiklyščiau viena", — vėl jis pradėjo.

— Leisiu, matykis, aš jai pasiklysti. Hm... Aš per visą savaitę prieš jos atvažiavimą vaikščiojau stotin ir žiūrėjau į rytus, iš kur ji turėjo pasirodyti, ir laukiau jos, kaip užtekančios saulės.

— Ir, drauguti, sulaukėi?

— Sulaukti sulaukiau. Kuri gi mergaitė, neturtinga būdama, nevažiuoju į Ameriką? Sakyk, sveikas, jei nori.

— Tai būtų naujas stebuklas, jei tokia atsirastų, — atsakiau.

— Bet vos bepažinau, kaip sutikau stoty — taip labai atsimainiusi buvo. Palikau, mat, tik pusmergę, tik pradėjusią mergystės žiedais žydėti, o dabar sutikau merginą, kaip visai užaugusią gėlę vasaros vidury.

O jos veidas, ypač lūpos, tai kaip saulėje išsirpusios uogos buvo, ir pačios gražiausios visame sode. Tiesa, truputį nuvargusi buvo, žinai, iš ilgos, sunkios kelionės per plačias marias. Bet vistiek labai daili, rodos, šimtą kartų dailesnė, nei Lietuvoje palikau. O todėl dar karščiau suliepsnojo mano širdis, ir aš, rodos, kilau nuo žemės iš džiaugsmo ir atsidūriau jos akių žavoje mėlynėje, kaip aukštoje, žydriose padangėse tarp žvaigždžių... Juk žinai — mylėjai kada, ar ne?

Aš palingavau galvą.

— O ji drėgnomis akimis į mane žiūrėjo, nesulaikydama džiaugsmo ašarų. Ir aš susijaudinau ligi ašarų — kaip vaikas. Ji tuoj įsikibo į mano ranką. Nebėgo, kaip, būdavo, Lietuvoje kad daro. Ir aš vedžiausi ją namo, rankoje nešdamas jos lagaminą, kuriame buvo visas jos turtas. Bet aš vistiek jaučiausi labai lobingas, rodos, kad būtų toje mažoje skrynelėje turtingos gaspadinaitės dalis ir kraitis... Ir ji buvo dėl manęs už viską vertingesnė ir brangesnė, net už tuos gražių pasakų lobius, kuriuos atranda drąsūs vyrai ir tampa karžygiais.

— Didžiausias turtas, drauguti, vyrui yra dora mergaitė ir gera moteris, kai juodu susituokia, — pridėjau.

— Ir tai pasakys net neįsimylėjusi širdis, o įsimylėjusi... Ir aš eidamas namo žiūrėjau į ją; kaip į tas žaliąsias, gražiausias Lietuvos lankas per Sekmines, kada piemenukas dar buvau, ir vėl klausiau save, kodėl pasaulyje taip gražu?

— Ryto metą, prieš išeinant darban, daviau savo šeimininkei pinigų ir paprašiau, kad nusivestų "mano mergaitę" — taip aš ją vadinau — į krautuvę ir nupirkty jai gražių suknelę, batelius, apsiaustą ir skryblėlaitę — dailią, mėlyną, kaip rugiagėlės, kaip jos akys. Ir parėjęs radau ją pasirėdžiusią, linksmą ir manęs belaukiančią. O jau jos dailumas, dailumėlis, sakysiu! Žiūrėjau į ją ir klausiau save, kodėl pasaulyje taip gražu?

— Bet ji ir kitiems labai patikdavo, ne tikta man vienam; ir man atrodė, jog visi tyko, seilę varvina, kad ją prisiviliotų ir už pačią gautų. O todėl aš, būdavo, kai tik pareinu iš darbo, tai ir neatsitraukiu nuo jos per visą vakarą. Bijojau, mat, kad kiti jai neprišinėkėtų, nepasipirštų ir iš manęs nepaviliotų. O tais laikais, žinai, lietuvių vaikinių daug daugiau atvažiudavo, negu merginų. Tai, būdavo, žiūrėk, vienas vaikas merginą parsikviečia, įsimyli, arba jau būna įsimylėjęs iš Lietuvos, kaip pvz. aš savo Magdute, o kitas, akiplēša, ima ir pavilioja. Tai baisi skriauda, nusivylimas ir širdies skausmas. Kai kurie, būdavo, taip nusivylę, pradeda girtuokliuoti, iš pinigų kortuoti, darbo nebežiūrėti, na, ir visai nusigyvena. Bijodamas, kad ir man taip neatsitiktų, ganydavau ją, kaip savo akies lėlytę. Namie sėdėdavau prie jos arba vedavau į teatrą, kur rodydavu labai gražius meilės filmus — tiesiog nuo širdies, žinai... Sėdime, būdavo, abudu, žiūrime ir jaučiamės; kaip Lietuvoje po žydinčiom alyvom pavasarį. Einame namo, ir aš, būdavo, sakau jai: "Labai gražu, Magdute, kaip kiti mylisi, bet dar gražiau būtų, kad mudu — kad mudu tuoj susituoktume ir mylėtumės, mylėtumės amžinai..." Ji nusišypsodavu saulės tekėjimo grožiu. Ir netrukus mudu buvome vyras ir žmona.

Jo širdis dabar šypsojosi pro sudrėkusiu blakstienus.

— Tai buvo laimė, — jis vėl tuoj pradėjo. — Ir nežinau, kaip sveikas tokią neapsakomą laimę supranti, bet man atrodė, kad sykiu su ja visas pasaulis pas mane atėjo... Ir buvome laimingi, linksmi, patenkinti, nes buvome apsupti jaunystės, meilės ir dolerių su auksine nugara. Juk žinai, kokie dideli doleriai tada buvo, kokio aukšta jų valiuta ir nugara geltona, kaip grynas auksas... Darbai ėjo kaip patrakę, tik dirbk ir nešk pinigų į banką. Ir dirbau, ir nešiau. Ir mano Magdute dirbo — siuvelykoje švarkams skylutes išsiuvinėjo. O aš plieną liejau. Tai sunkus ir labai karštas mano darbas buvo. Bet ką čia tas darbas — jo sunkumas ar karštumas, by tik pinigų apstu. O jų tada tikrai buvo apstu. Po kelerių metų nusipirkome namuką, visus naujus rakandus, labai murgus kilimus ir gramofoną su Mahanojaus angliakasių orkestro plokštelėmis. Nusipirkome ir kitokių plokštelių, bet lietuvių angliakasių orkestro man geriausiai patiko. Lietuviškos, mat.

— Šventadieniai, būdavo, išeiname į parką, žinai, prie Mišegeno ežero, kur labai graži, ir oras tyras, kaip Lietuvos lankose. Dažniausiai į Linkolno parką. Pasivžvalgome į žvėris visokius, pasidžiaugiamė gėlėmis oranžerijoje ir lauke, paskui traukiamė prie pat ežero, kur atsisėdame ant jo kranto ir žiūrime į gerai siūbuojantį, tarsi besišypsančią jo veidą. Pasiziūrime dažnai ir į vienas antrą ir nusišypsoms, žinai, ta meilės pilna šypsena, kuri taip gražiai ir šiltai suliepsnoja jaunų žmonių akyse, skruostuose ir lūpose. Tik jaunų, nes dabar matai, kokia mano šypsena.

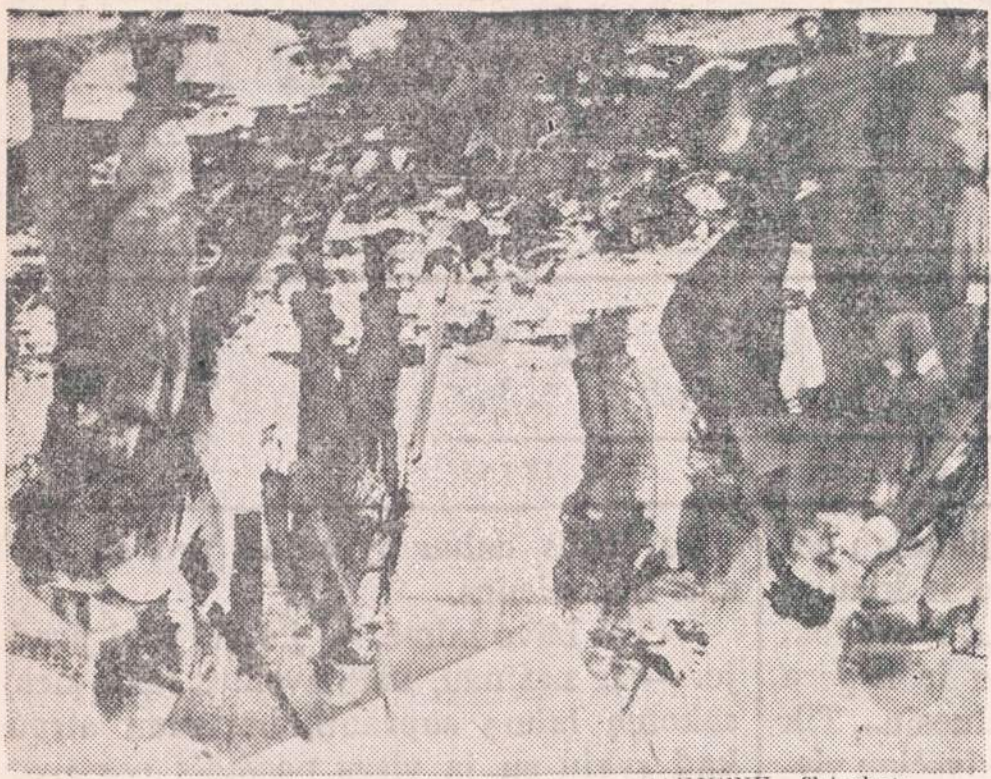
Žiūrėjo jis tiesiog į mane, mėgindamas nusišypsoti jauno žmogaus šypsena, bet išėjo tik sustingęs, bekraujis, šaltas kaip ledas šypsnelis.

— Vieną kartą sėdime mudu ant ežero kranto ir tik savo širdyje kalbame. Žiūrime — nugi, ateina ir kita tokia jauna pora, kaip mudu, ir atsiveda su savim mažą mergaitę, gal būt, tik trejų metų, bet labai dailią. Balta jos suknelė ir bateliai, garbiniuoti plaukai, kaip mano, — nusiēmė jis kiauštelį ir parodė tirtas, pražuliusias savo garbanas, — ir labai gražūs mėlyni raiškėteliai kanelėse iš tikrųjų darė ją tokią dailią mergaitę, kad aš žiūrėjau į ją, paskui į savo Magdutes akis ir neiškentęs tariau: "Žiūrėk, Magdute, nusiziūrėta į rugiagėles". Ji lengvai nusišypsojo ir tarė: "Ir jos lūputės kaip saulės nubėčiuotos vyšnios tavo tėvo sode per šv. Oną". Dar kartą ir dar kartą pasiziūrėjome į vienas kitą, norėjome ką sakyti, bet žodžių galvoje nebebuvo, tik kažkoks jausmas, troškimas, viltis — ot, rodos, kad ir mudu turime turėti tokią dailią lėlytę... Pakilome ir pasukome tiesiog namop.

— Susėdė namie vakariene valgomė ir tylime, jausdamiesi lyg nesavi, svetimi, lyg kažko nedirsdami pasisakyti. Pagaliau mano Magdute pralaužia ledą — ji sako: "Joneli, aš tau seniai norėjau sakyti, bet vis dėsiaui. Bet dabar, pamačiusi tą labai gražią lėlytę ant ežero kranto, nebegaliu ilgiau iškęsti..." Aš supratau, bet tyčia paklausiau: "Tai ką?" Ji tuoj atsakė: "Aš noriu, Jonuk, kūdikio". Aš ką tik šaukštą buvau nuo savo lūpų nutraukęs, tai nusišluosčiau ūsus, pakilau, ją pabučiavau ir tariau: "Aš seniai noriu kūdikio — tokios gražios mergaitės, kokią šandien matėme ant ežero kranto: su mėlynom akim, kaip rugiagėlės..." O ji, labai šiltai į mane žiūrėdama, sako: "Tai nebedelsime ilgiau. Jau ir taip per ilgai dėsime. Nusensime, ir tada jau nebebus taip graži ir malonu kūdikį turėti, kaip dabar, kol dar tokie jauni".

— Po keleto mėnesių ji jau nebėjo darban. Aš dirbau, bet kūdikio laukėme abudu drauge. Ir sulaukėme. Matytum, sveikas, labai gražios mergaitės — su mėlynom akim, kaip rugiagėlės. Ir man vėl atrodė, kad pasaulis pas mane atėjo, ir aš, žiūrėdamas į tą savo lėlytę, klausiau save, kodėl šitoje žemėje taip gražu?

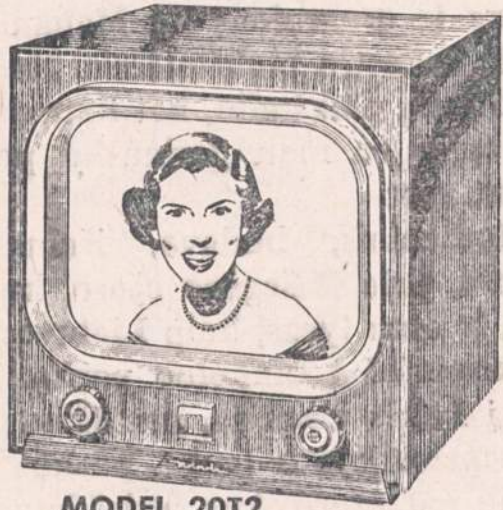
Aš žiūrėjau į jo veidą, kuriame buvo pasirodęs lengvas, minkštas šypsnelis. Bet jį tuoj nutrynė šurkštūs skausmo bruožai. Sunkiai kilnojosi jo krūtinė, kaktą išpylė prakaitas, o akys plūduriavo giliose ašarų duobėse. Laukia, nenorėdamas greitai drumsti tylos, kuri rodė jam jo išgyvenimus — rodė, kaip ekrano drobėje artistai: su pasisekimais ir nepasisekimais, su laimėmis ir nelaimėmis, su meile ir kerštu, su kancionimis ir ašaromis...

Parašutinininkai avarinėmis bombomis iškrapšto iš įsitvirtinimų ir nelaisvę patekusius komunistus Kije saloje. Kadangi sufanatizuoti komunistai priešinosi ir puolė J. T. karius, tai įvyko susiretinimas. Komunistų buvo užmušta apie 30, o sužeistų skaičius siekia 136. Nukentėjo ir kariai, kurių vienas buvo užmuštas, o 14 sužeista.

Televizijos Perviršio Išpardavimas SUTAUPYKIT IKI 60%

3 DIENAS — KETVIRTADIENI, PENKTADIENI IR ŠEŠTADIENI NEREIKIA ĮMOKEJIMO. MAINAIS PRIIMAMA

MODEL 2012

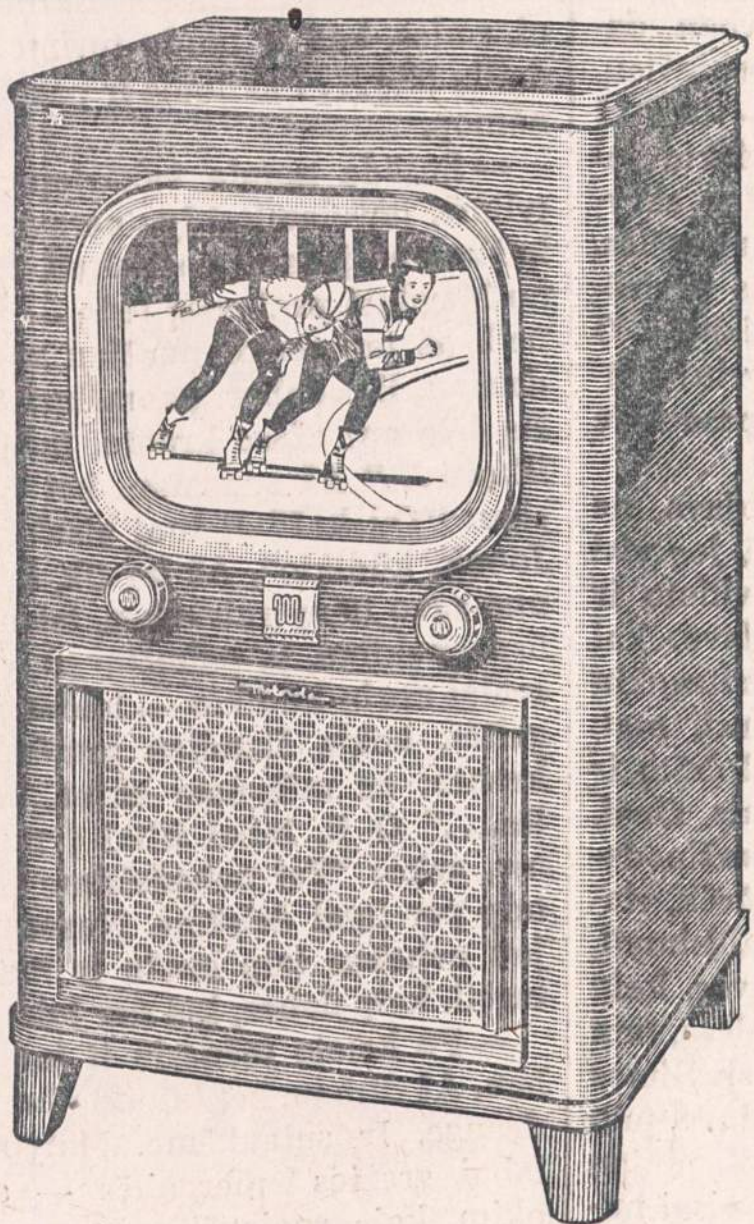
Garsusis T. V. 20 colių Stalo Modelis	\$159.50
PATOGUS 17 colių Stalo Modelis	\$119.00
T. V. 16 colių Console tikrai už	\$99.95
20 colių TRAVLER T. V. Console	\$199.50
20 colių Stalo Modelis	\$149.50
ADMIRAL Combination T. V.	\$179.50
RAYTHEON Combination Radio ir Fonografas	\$235.00

\$50,000 Televizijos, Radijo ir Radio - Phonograph Combination prekių turi būti išparduota sensacingai žemomis kainomis. Naujūteliai setai, floor samples, demonstratoriai, daug originaliose dirbtuvėse dėžėse. Pasirinkimas iš daugelio šimtų tipų, 20 skirtingų išdirbysčių — kairiųjų tikrai vienas tos rūšies.

ADMIRAL, EMERSON, PHILCO, MOTOROLA, ZENITH, RCA VICTOR, TRAVLER, TRANS-VUE, RAYTHEON, DUMONT, WESTINGHOUSE

Model 17C113

GENERAL ELECTRIC 17 colių	\$199.50
R. C. A. VICTOR 16 colių už	\$144.50
ADMIRAL Console Blonde	\$69.50
R. C. A. VICTOR 10 colių	\$59.50
PERDIRBTOS TELEVIŽIJOS po	\$38.50

JOS. F. BUDRIK, Inc.

3241 South Halsted Street
Tel. CALUMET 5-7237

Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9:30 val.

STALINAS "NEMUNO PAKRANTĖMIS"

Suvalkietis

Lietuviškasis Kremlius "abazas" J. A. V-se nesitenkina pigiais, bet dažnai išleidžiamais "Laisvės" ir "Vilnius" laikrašt-palaikiais senųjų lietuvių neišmančiams mulkinti. Kremlius "abazas" kas trys mėnesiai dar pagaminamas ir išleidžiamas "politikos, mokslo, meno ir literatūros žurnalas", pavadintas "šviesa". Netenka abejoti, kuri čia politika, mokslo, meno ir literatūra su šiuo žurnalu paskleidžiama: atsakingasis "šviesos" redaktorius yra Bimba, o prie jo pridėjus Mizarą su Gasiūnu pasidarė ir visa "šviesioji" redakcinė komisija. Stalininio "abazo" laikrašt-palaikiuose būna tiek begėdiško melo ir stalininės apgaulės, kad skaitytoju būna išuostus šlamštus imti ir į rankas, o paskaičius tenka gailėtis, kad yra lietuvių rašėjų, tešpardavinėjančių Maskvos tironams savo tėvų žemę. Štai 1952 m. bimbinės "šviesos" sausio-vasario mėn. numerio "Turiniję" yra įterpta ir dr. (daktaro ne draugo) Antano Petrikos "Literatūros Apžvalga". Ar nesupratimas, ar ir čia stalininė apgaulė? Ne, kalta, gera žadanti antrašė ir autorius, tarsi, ne iš bimbinės kompanijos, o su daktaro titulu. Kuriągi literatūrą dr. Petrika apžvelgia? "Apžvalgoje" vertinami trys dalykai:

1) ruso B. Polevojaus parašyta, V. Radaičio ir L. Maskaliūno lietuvių kalbą išversta dviejų tomų "Apsakos apie Tikrąjį Žmogų". Išleido valstybinė Grožinės Literatūros Leidykla Kaune 1948 m., tiražas — 20,000 egz., kaina 9,5 rublių.

2) Daktaro Antano Garmaus jaunų dienų prisiminimai "Nemuno Pakrantėmis". Išleista Čikagos lietuvių knygyno "Nemuno".

3) Leidyklos "Vagos" JAV-se išleistas V. Augustino gabintų Lietuvos vardu-fotogr. nuotraukų albumas "Tėvynė Lietuva".

Jau iš apžvalgai pasirinktų knygų kilmės jų apimtys ir vertimo eilės galima spėti, kad ir d-ras Petrika bus "knygų vertintojas" iš Kremliaus lietuviškojo "abazo". Ir iš tikro, jsi skaičius į "Apžvalgą", prikišamai aiškėja, kad čia ne knygos vertinamos, o garbinamos Kremliaus imperializmas su jo herojais ir čia pat mėgina ma nuvertinti žymesnius Lietuvos demokratų, visuomeninkus bei valstybininkus d-r. Garmų, d-rą Šliupą ir net garbingiausias Nepriklausomos Lietuvos prezidentą a. a. d-r. K. Grinių. Štai ką "knygų vertintojas" d-ras Petrika, be kito, savo "Apžvalgoje" sako:

"Kodėl tokie seni Lietuvos veteranai-gydytojai savo gyvenimo saulėlydyje kartu su Hitlerio hordom bėgo iš savo tėvynės, — tai man dilema. Turiu mintyje d-rą Šliupą, d-rą Grinių ir patį d-r. Garmų, beskurstantį Čikagos mieste. Esu tikras, kad Lietuvoje jiems nei plaukas nuo galvos nebūtų nukritęs (jei dar ne visai buvo plikas). Kai kas gali atsakyti, kad jie bėgo todėl, kad nenorėjo Sibiran patekti! Tačiau tai manęs neįtikina. Kodėl, sakysime, toks d-ras Staugaitis, d-ras Lašas, d-ras Matulionis ir daugybė kitų tos profesijos žmonių ir šiandien yra Lietuvoje, o ne Sibire? Jie juk nebuvo komunistai. Gydytojai visokioje santvarkoje visuomenai reikalingi, žinoma, jei jie į kontroversinės politikos labirintą neįsivėlia!"

Taigi dėlto — jei jie taip, kaip d-ras Petrika neišvėlia į kontroversinės politikos labirintą! Dėl to būdinga ir suprantama, kad d-ras Petrika apsimeta esąs mulkis, kuris nepajėgia suprasti, kodėl tokie Lietuvos veteranai "su Hitlerio

hordomis", bet ne nuo Stalino hordų bėgo iš savo tėvynės. Tuščias būtų darbas taitai placiau d-rui Petrikai aiškinti, nes jo "išznis" yra mulkinti Bimbos "vašką". Jau taitai, kad d-ras Petrika iš "Valstybinės Grožinės Literatūros Leidyklos" Kaune išleistų knygų pasirinko pavyzdžiui ne Borutos "Baltaragio Malūną", o iš rusų į lietuvių kalbą išverstą Polevojaus "Apsaką" — propaga n d i n į šlamštą net su 20,000 egz. tiražu, — įrodo, kad čia ne grožinė literatūra pasiūta vertinti. Atsimenant, kad geriausių autorių grožinės literatūros leidiniai Nepriklausomoje Lietuvoje tegalėjo pasiekti 2-3 tūkstančių tiražą, 20,000 egz. tiražas Kremliaus okupuotai Lietuvai, kurios gyventojų skaičius dėl Stalino hordų siautėjimo yra katastrofiškai sumažėjęs, sakysite pasako, kad Polevojaus "Apsaką" turėjo būti brukta brukama belaukiantiems "uodegoje" svaro cukraus nelaimingiems sukolchozintos Lietuvos lietuviams, priverčiant juos už 3½ rublio nupirkti "Apsaką", kad galėtų pirkti svarą cukraus.

Jeigu d-rui Petrikai yra dilema, kodėl d-ras Garmus bėgo iš savo tėvynės, tai ne mažesnė "dilema" yra ta, kodėl literatūrininkas d-ras Petrika neapsirikio, pasirinkdamas savo "Apžvalgai" verstinę Polevojaus "Apsaką", o ne originalią Borutos knygą "Baltaragio Malūną", kurią buvo išleidusi ta pati, Valstybinė Leidykla Kau-rājį Žmogų". Deja, šią didžiai vertingą knygą bolševikų "dievai" vėliau pasmerkė ir dėl to ji buvo išimta iš pardavimo ir sunaikinta, o autorius išstremtas į Sibirą.

K. Borutos knygą "Baltaragio Malūnas" dabar yra išleidusi Knygų leidykla Terra Čikagoje. Tad d-rui Petrikai labai praverstų įsigyti šią net Nepr. Lietuvoje dėl kairumo persekioto autorius knygą, o įsigijus ir perskačius praverstų išspręsti ir antrąją dilemą, kodėl K. Boruta buvo išstremtas į ten, iš kur žmonės negrįžta, jei knygoje nėra nieko, kas būtų priešinga Stalinui.

Kaipgi d-ras Petrika įvertina jo pasirinktas knygas ir pirmo eilėn "Apsaką apie Tikrąjį Žmogų". Vertintojo žodžiais 'ariant, "Apsaką" yra "įdomi, įtikinanti, parašyta švelniai, sklandžiai, o vertimas tikrai geras, skaitos, kaip originalas".

Kad nebūtų abejonės, jos vertintojas d-ras Petrika neprasimano, o sako pagrįstą tiesą, atpasakojamas "Apsakos" turinys. Iš atpasakojimo turinio aiškėja, kad Polevojaus "Apsaką apie Tikrąjį Žmogų" jau dėl to turi būti įdomesnė už d-ro Garmaus atsiminimus "Nemuno Pakrantėmis", kad Polevojaus "Apsakos" veikėjas yra paskutiniojo karo bolševikų-raudonosios armijos herojus lakūnas rusas Meresjevas, o d-ro Garmaus "Nemuno Pakrantėmis" vienas žymesniųjų veikėjų yra tikrai pamirštos praeities Kaunijos (net ne Suvalkijos) pusės Nemuno pakrantės gyventojas Barkus. Deja, d-ro Garmaus atsiminimai būtų įdomesni, jei Barkus būtų Suvalkijos gyventojas, nes d-ras Petrika (reikia manyti, kilme suvalkietis) vėliau savo rašinyje pasigenda Suvalkijos vaizdų.

Iš "Apsakos" atpasakojamo turinio aiškėja taip pat, kiek ji "įtikinanti", štai "raudonosios armijos lakūnas vyresnysis leitenantas Aleksiejus Meresjevas nukrinta miške, kuriam neseniai siautėjo naciai. Jisai išlieka gyvas, bet su abiejų tojų sutrintom pėdom. Begulintį, pritrenktą ir veik be sąmonės užpuola jį alkanas lokys, kurį palankų kanonada ne laiku pabudino iš jo žiemos miego. Nušovęs savo puoliką, Meresjevas ryžtasi ieškoti išelstis" ir

t. t. Deja, ir nepažįstas lokius būdo bei galimo jų elgesio skaitytojas vargu ar įtikės į Polevojaus prasimanytus Meresjevo nuotykius su lokiu.

Stalino imperijos nenugalimybės propagandininkui reikėjo, kad Meresjevas būtų herojų herojus, na, ir jį tokį Polevojaus visomis galimomis ir negalimomis priemonėmis ir darė. Taigi, Polevojaus herojus Meresjevas, nebudamas skausmo dėl sutriuškintų kojų pėdų, pašliaužęs kilometrą randa būrį nacių išduotų partizanų. "Tarp lavonų jį suranda kilogramą maisto (skardinėje) iš nacio smogiko durklą, kuriuo buvo nužudyti partizanai. Taip apsišarvavęs, jį šliaužia pirmyn".

Kadangi "Apsakos" autoriui reikėjo savo herojų Meresjeva pamaitinti ir apginkluoti, buvo sudaryta puiki proga rasti ne daugiau ir nemažiau, kaip kilogramą maisto ir ne iš nacių atsargų, ar iš kurių kitų atsargų, o būtinai iš nacių nužudytų partizanų maisto atsargų, na, ir durklą — ne vieno kurio bolševikų partizano durklą, o tąjį nacio durklą, kuriuo buvo partizanai nužudyti.

Meresjevo žygiai juo toliau juo labiau darosi panašūs tiesiog į tšebuklus, kuriais d-ras Petrika mielai tiki. Štai toliau Meresjevas, misdamas samanom, eglų kankorėžių sėklom ir, anot d-ro Petrikos, — kitokių "patiekalų" — pajėgia šliaužte šliaužti net 18 dienu ir pasiekia kaimą, iš kurio jįsai jau lėktuvu nunešamas į Maskvos ligoninę. Čia Polevojaus Meresjeva jau galutinai "suberojina". Ligoninėje Meresjevui kojos emė gangrenuotis, buvo žemiau kelių nupjautos, užgdytos ir pritaistyti protezai. Tačiau Meresjevas greitai laiku išmoko taip protezus valdyti, kad galėjo netikatai vaikščioti, bet ir šokti. Suprantamas daiktas, kad šokti Meresjevas mokėjo

(Tąsa 3 puslapyje)

DIDELIS SUPIRKIMAS ir IŠPARDAVIMAS — SUSTOK! ŽIŪREK! SKAITYK IR NEPRALEISK ŠIO IŠPARDAVIMO

SPECIALĖS KAINOS!

2 POROM KELNIŲ EILUTĖS, vertės iki \$65.00 už vieną sensacingai \$45.00 žemą kainą

Kitos specialiai įkainuotos grupės.

Niekad pirmiau nebuvo tokių vertybių. Niekas nereikia įmokėti!

LEISURE JACKETS Išver- \$10.95 čiami ir reguliarūs

Kiti kainuoja iki \$24.95

SPORTO MARSKINIAI \$3.88 Garsūs "Marlboro"

SLACK IŠPARDAVIMAS JAMBOREE gabardine. Mieros 28 iki 42. \$6.88 Pataisymai nemokamai

NAUJI TOPPERS ir ILGI PALTAL Mieros 12 iki 20. Vertės iki \$29.95 \$15.00 šiame išpardavime tik

Jūs negalite pralenkti šio.

Kitos specialiai įkainuotos grupės.

MOTERŲ EILUTĖS Vėliausių madų stiliai. Vertės iki \$39.95 \$18.00 tikrai už

SENSACINGA PASIŪLA!

Mieros 12 iki 20. 100% vilnų. Gabardine, flannels, sharškins ir novelty audekų. Kitos specialiai įkainuotos grupės.

MOTERŲ SUKNELES. Gražiausi stiliai ir spalvos. Vertės iki \$12.95 \$5.00 tikrai už

Mieros 12 iki 20, 14½ iki 24½, 38 iki 44. Kitos specialiai įkainuotos grupės.

Nereikia nieko įmokėti! Jūs laimingi, kad mes padarėme šį specialų supirkimą! Mes niekad negalėjome pasiūlyti tokio didelio pasirinkimo naujų madų suknelių visose spalvose ir audekuose, kurie jums patiks už žemas kainas! Ateikite ir sutaupykite pinigų.

KASS CLOTHIERS

6500 SO. HALSTED STREET
SEIMYNIŠKAS MADŲ CENTRAS
Atdara Pirmadienio ir Ketvirtadienio vakarais.

THE GREAT NEW Westinghouse

FROST-FREE*

THE ONLY REFRIGERATOR THAT COUNTS

Model DFC-10
EASY TERMS

WOMEN LOVE THESE FEATURES, TOO

- CONVENIENT BUTTER KEEPER
- ROAST-DEEP MEAT KEEPER
- EXTRA-LARGE HUMIDRAWERS
- EGG KEEPERS and Shelves-In-The-Door
- TRIPLE-PLATED SHELVES
- NEW 3-way Door Handle!

GIANT FREEZE CHEST keeps frozen foods in near-zero cold.

YOU CAN BE SURE...IF IT'S Westinghouse

NO DEFROSTING Anywhere! Any Time!

BUY WITH AN EYE TO THE FUTURE
Value depends on the built-in quality your eyes can't see! That's why You Can Be SURE...If It's WESTINGHOUSE

CHELTEN RADIO AND APPLIANCE CO.

2913 EAST 79th STREET
10534 TORRENCE AVE.

BAyport 1-6606
BAyport 1-0955

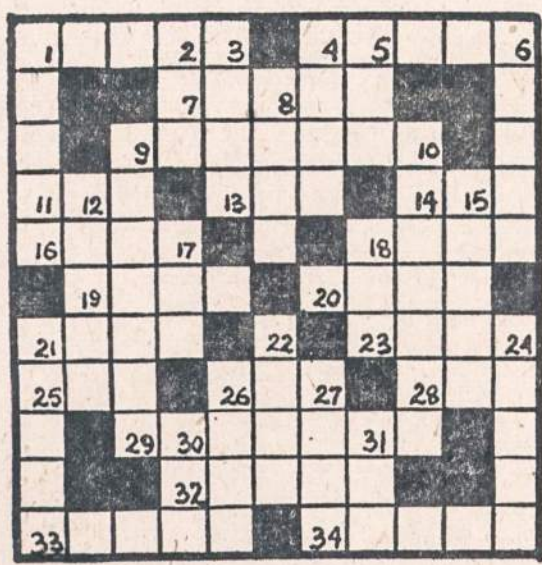
OPEN MONDAY AND THURSDAY NIGHTS

POILSIO VALANDAI

(Veda ANDRIUS MIRONAS)

GALVOSŪKIS Nr. 14

(Vert. 4 tšk.)
KRYŽIAZODIS

Gulsčiai: 1. Dulsis (balsas). 4. Mažos, kultūringos valstybės gyventojai. 7. Talentingas. 9. Vok. rašytojo Fr. Hardenbergo slapyvardis. 11. Moters kailinis papuošalas. 13. Mergaitės vardas. 14. Prievieksmis. 16. Šventasis egiptiečių jautis. 18. Britų salų gyventojai. 19. Senovės prancūzų pinigai. 20. Irašas kryžiuje. 21. Vienas iš didžiųjų Amerikos ežerų. 23. Ugnikalnis Italijoje. 25. Milda Buick savininko suamerikonintas vardas. 26. Mergaitės sutrumpintas vardas. 28. Medis (anglų k.). 29. Čigonų stovykla. 32. Mūsų pinigai. 33. Lietuviuko vardas. 34. Žygiuojančio karinio dalinio avangardas.

Stačiai: 1. Minčių reikimo būdas. 2. Italo vardas. 3. Ne svetima. 4. Popiežiaus dekretas. 5. Būti (esam. laiko 2 asm.). 6. Daug valganti. 8. Salpos organizacija. 9. Palikti be pėdsakų. 10. Sukrautos rūgų pėdos. 12. Muzikinis vaidinimas. 15. Rusės vardas. 17. Tu, jūs (vok. k.). 18. Sutrump. merg. vardas. 21. Vokietaitis vardas. 22. Muziką daryti. 24. Įvalgi, gerai matanti. 26. Sen. egiptiečių paukštis. 27. Padangių karalius. 30. Turko vardas. 31. Indo rankena. S.P.

GALVOSŪKIS Nr. 15

(Vert. 2 tšk.)
POLILOGRIFAS

1) Malonu, patogiu, miela — 25. 6, 10, 18, 2.
2) Siuvėjo įrankis — 19, 12, 29, 20, 23.
3) Smėlio kalvos — 4, 27, 9, 11, 14.
4) Sluoksniui žemėje — 15, 22, 3, 17, 13, 8.
5) Skaitvardis — 28, 26.
6) Ivardis — 1, 21, 24, 16, 5.
7) Smogiamasis vokiečių dalinis — 7, 30.
Suradę žodžių reikšmes, vietoje skaičių įstatyti raides, keturkampyje gausime lietuvišką patarlę.

SPRENDIMAI

Kryžiažodis Nr. 10: **Gulsčiai:** 1. Variklis. — Abraomas. 3. Lukiškės. — Kaladėlė, iš bėdos užskaitoma ir "kralėlė". 5. Janeiro. — Trantai. 6. Skola. 8. Minija. — Dorovė. 9. Papuasė. 10. Kant. — Nina. 11. Kontora. 12. Pievos. — Daugai. 14. Varsa. 15. Ieškoma. — Riaugėt. 17. Paslauga. — Komedija. 19. Skalauti. — Patikėti. **Stačiai:** Vilija. — Liepas. 2. Pirania (Piranja). 3. Kino. — Ašis. 4. Lietuva. 5. Kiškis. — Dovana. 6. Kap. (kapitonas). — Ksi. 7. Idėjos. — Valgyt. 8. Kampanija (ne kompanija). 9. JTO (arba UNO). — Ryt. 10. Lisabona. 11. Brasta. — Armota. 12. Odė. — Ada. 13. Arabas. — Ravėti. 14. Brangus. 15. ELTA. — Agni. 16. Šventas. 17. Skėris. — Atlapi.

Galvosūkis Nr. 11: **SABAS, SALAS, SAKAS, SAMAS, SAGAS;** Gali būti ir Atuta, Savas, ir net Syks.

Taškų gauta: O. Jokubauskaitė, St. Kelečienė, S. T-nė — visi iš Chicago, po 5 t. St. Dalius, Hamilton, Canada — 5 tšk. Po 4 tšk. gauta: J. E. Gilun, K. Juškėnas, A. Markevičienė, L. Paplauškas, visi iš Chicago; J. J. Vilutis, Thornton, Ill., S. Jameikis, Rockford, Ill., K. Klinauskas, Cicero, Ill. Po 3 tšk. — P. Levickas, Rockford, Ill. 1 taškas užskaitomas M. Kregždei, Chicago.

Praėjusių galvosūkių Nr. 8 ir 9 sprendimas užskaitytas S. T-nė iš Chicago vien atsizvelgiant į pašto antspaudą, nors laiškas gautas tik antradienį po termino. S. T-nė gauna už galv. 8-9 pilnus 5 tšk.

Geležies, ypač vinių, miesto krautuvėse tik tarpais teatvėžama. Būdavo, atveža, tai staiga išperka, ir baigta. Ir vėl lauk iš-tisus mėnesius. Panašiai kaip ir su žibalu. Jeigu kolchozas nepaskubėjo žibalo atsivežti, tai ir dainuok, degink balanas, ligi sekantis transportas atsiras ir vėl atveš.

(Kolchozų gyvenimas iš J. Grišmanauko "Tolimieji kvadrantai")

STALINAS "NEMUNO PAKRANTĖMIS"

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

ne tuščiam malonumui, o kad galėtų valdyti lėktuvą. Nors karinė vyriausybė buvo priešinga, bet Meresjevui veržte veržiantis vis dėlto pavyksta patekti karo aviacijos mokykla, išmokyti skraidyti naujoviškiausiais naikintuvais ir grįžti į frontą. Meresjevas, paskirtas į Oriolo-Čarkovo fronto sektorių, numušė keletą mesersmitų; dėlto buvo pakeltas eskadrilės vadu, apdovanotas ordinais ir t. t.

D-ras Petrika, vertindamas Polevojaus "Apsaką" įrodė, kad taip jo, taip "Apsakos" autorius nuovoka ir gebėjimai literatūroje nepašoksta "carų Rusijos Katrės II-sios laikotarpiu rašėjų kūrybą, dėl kurios jau anuomet buvo juokauta: "Ekaterina — O! — jodet v Carsoje Selo. Piotr Velykij — ach! — v krasnych sapogach". Laba aukštai vertindamas bolševiko Polevojaus propagandini šlamštą, d-ras Petrika vis dėlto nepastebėjo ir neišryškino Polevojaus požiūriu esminio jo "Apsakos" laimėjimo: lakūnas Meresjevas laimėjo stalininio herojaus garbę ne kuriam kitiame, — pavyzdžiui, ne Tūlos — Kalūgos, — o Oriolo-Čarkovo fronto ruože, nes tatai turi simbolizuoti, kad stalininis kūjis su pjautuvu vainikuoja iš carų paveldėtą dvigalvio erelio galybę. Suprantamas daiktas, kad stalininės linijos literatūrininkui" d-rui Petrikai negalėjo patikti gyvai, su meile ir tėvynės ilgesiu d-ro Garmaus pateikti Nemuno, Nemuno pakrančių vaizdai ir šių pakrančių gyventojų senos praėities buities bruožai. Neįspasakytai d-rą Petriką nustebina "Nemuno Pakrantėse" atpasakota legenda apie prie Pažaislio Nemune paskendusį varpą, kurį kiek bebandyta iš Nemuno dugno iškelti, varpas nugrimzdavo dugnan. Bet žmonės tiki, kad iškeltas iš Nemuno dugno varpas dar suskambės ir "kai nuskendęs varpas suskambės, Lietuva bus laisva, nepriklausoma Lietuva bus atgaivinta".

Štai šitie paskutiniai žodžiai jau d-rą Petriką galutinai pri-trenkia ir jisai, nors patsai tiki ne legendomis, o tiesiog klaidais Polevojaus "Apsakos" melais — "stebuklais", visa rimtimi išdrožia tokią savo nuomonę:

"Išrodo, kad senatvėje d-ras Garmus pradėjo tikėti stebuklais. Nežiūrint kokie politiniai perversmai Lietuvoje įvyktų, tasai dumble iš-kasęs varpas jau niekad niekam neskambės!"

Štai čia ir priliptas liepto galas ir nėra kur toliau eiti, ir be reikalo d-ras Petrikas gailisi, kad "Barkų" yra rašęs d-ras Garmus, o ne Biliūnas, sukūręs šedevrą "Brisių", nes šio šedevro tema, idėja ir turinys yra griežtai priešingi stalininei pažiūrai į grožinę literatūrą, kurios d-ras Petrika laikosi savo "Apžvalgoje". Drauge su Polevojum propaguojamas stalininį imperializmą su jam būdingomis milijoninėmis vergų stovyklomis ir masiniais nekaltų žmonių žudymais Katyno, Červenės, Rinių, Proveniškų pažiūrai į grožinę literatūrą, kurios d-ras Petrika laikosi savo "Apžvalgoje". Drauge su Polevojum propaguojamas stalininį imperializmą su jam būdingomis milijoninėmis vergų stovyklomis ir masiniais nekaltų žmonių žudymais Katyno, Červenės, Rinių, Proveniškų pažiūrai į grožinę literatūrą, kurios d-ras Petrika laikosi savo "Apžvalgoje". Drauge su Polevojum propaguojamas stalininį imperializmą su jam būdingomis milijoninėmis vergų stovyklomis ir masiniais nekaltų žmonių žudymais Katyno, Červenės, Rinių, Proveniškų pažiūrai į grožinę literatūrą, kurios d-ras Petrika laikosi savo "Apžvalgoje".

Yra netiesa, kad d-ras Petrika pajęgtų gailėtis gyvuli, kai jisai nenori girdėti, kad jo tėvų žemė Lietuva būtų išvadota iš Kremliaus žmogžudžių nagų.

D-rui Petrikai nepatinka ir vaizdų albumas "Tėvynė Lietuva" — trečioji jo "Apžvalgos" knyga. Nepatinka svarbiausia dėl to, kad joje plačiai pavaizduoti tikrai didieji Lietuvos miestai Kaunas ir Vilnius.

Mielų kapso ir zanavyko širdžiai vaizdų čia nerasi. Einant istoriniai patriotine vaga, reikėjo įdėti ir d-ro Vinco Kudirkos tėviškės nuotrauką, jo Naumiestį ir paminklo atvaizdą.

Išrodo, tarsi, d-ras Petrika nežinotų, kad albumas "Tėvynė Lietuva" yra surinktas ir išleistas ne Lietuvoje, o čia, Amerikoje, ir iš tų tikrai vaizdų, kuriuos pajęgtas pasiimti ir išsaugoti, bėgant nuo Stalino hordų. Ir be reikalo čia dar d-ras Petrika prabyla apie Kapso širdį, nes begarbūdamas Kremliaus budelius, jisai ir d-ro Vinco Kudirkos tėviškės nuotraukos, jo Naumiesčio ir paminklo atvaizdų tepajęgia pasigesti tikrai "einant istoriniai patriotinė vaga" — d-ro Petrikos Lietuva yra tironiškosios Kremliaus imperijos neatskiriamoji dalis su Rinių, Proveniškų kapinynais.

NUBUOŽINIMO MOKESTIS, naudojamas dabar Lietuvoje, siekia 4,500 rublių 23 hektarų žemės savininkui, kurį reikia sumokėti per tris paras.

The One and Only

Frigidaire

Imperial

Here's the finest refrigerator that money can buy...and it gives you positive assurance of Safe-Cold for all your foods.

Completely Sealed Locker-Top provides zero-zone cold for over 73 lbs. of frozen foods.

Self-Defrosting Refrig-o-plate maintains Super-Safe Cold — prevents dripping moisture, and provides automatic defrosting!

Cold-Wall Cooling wraps the bin-size Hydrators in safe, moist cold. Keeps almost a bushel of fruits and greens garden-fresh.

Open daily 9 A. M. to 10 P. M.

Sundays 10 A. M. to 6 P. M.

BRUNO'S APPLIANCE & FURNITURE CENTER

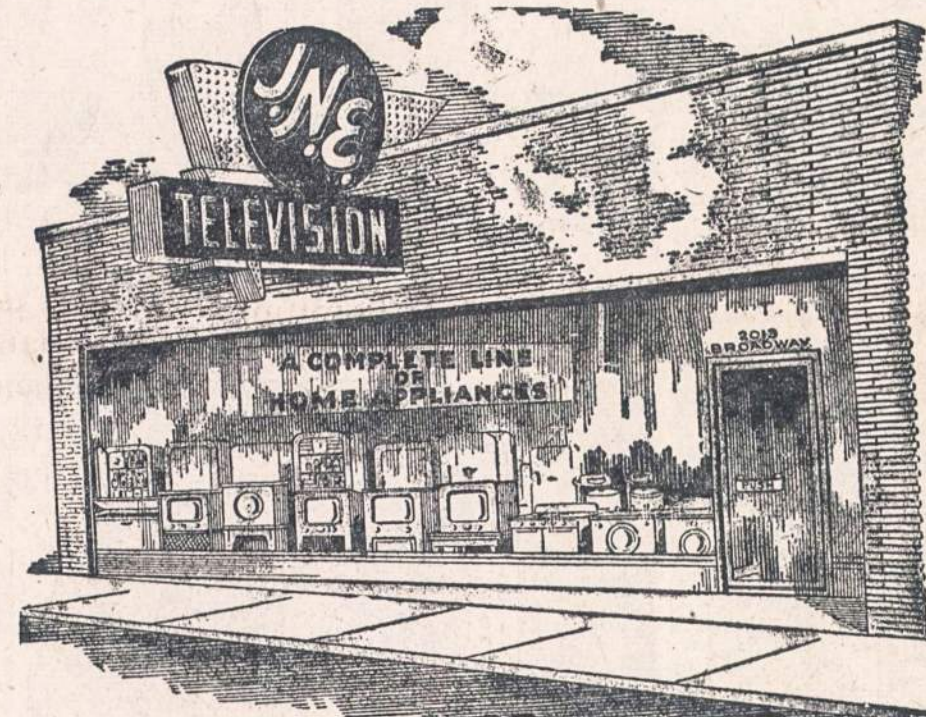
2900 North Central Avenue

Berkshire 7-7911

Lietuvio Prekybos Namas

2013 BROADWAY, INDIANA HARBOR, IND.

Telef.: East Chicago, Ind. 1650 — 1651

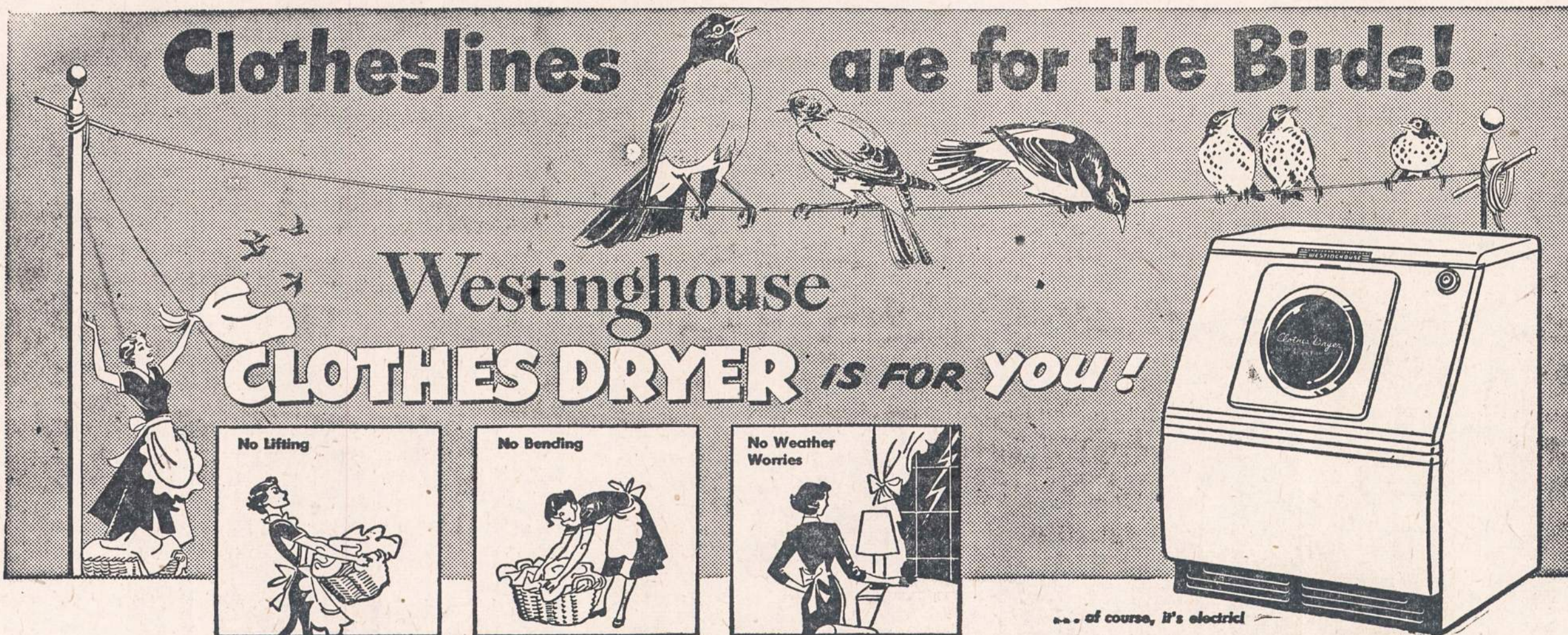

Geriausių Firmų TELEVIZIJOS ir RADIO aparatų, ŠALDYTUVŲ, GAZO ir ELEKTROS VIRTUVIŲ, SKALBIAMŲ MAŠINŲ, įvairių

elektros reikmenų ir virtuvės indų. Sąžiningas ir greitas patarnavimas. Atdara pirmadieniais ir antradieniais nuo 9 v. ryto iki 9 val. vakaro. Kitomis dienomis nuo 9 iki 5:30 v. v.

TAIGI SAVI PAS SAVUS!

Clotheslines are for the Birds!

Let the birds have the clotheslines. Let all the hard work of line-drying clothes be a thing of the past for you!

With a Westinghouse Dryer, you simply take the clothes from the washer, place them in the Dryer, set the Dry-dial Control for the way you want the clothes to come out—bone-dry for folding and

putting away, or the right dampness for ironing. That's all there is to it!

The Westinghouse Dryer dries a full washer load of clothes at one time. You'll never have another care or worry about *soot, dirt, rain or work* with a Westinghouse Dryer. You'll never dampen clothes again and you'll cut ironing time in half! See it today.

EXCLUSIVE DRY-DIAL—Set it for *Damp or Dry*. Clothes come from the Dryer on the *Damp* setting just at the preferred dampness for ironing. On the *Dry* setting, clothes will be bone-dry, ready to put away.

HANDY LOADING SHELF—Only the Westinghouse Dryer has this loading and unloading shelf-door. No stooping or bending to load or unload this Dryer.

WESTINGHOUSE AIRFLOW DRYING—Blows warm, clean air directly into the clothes. Dries clothes quickly and thoroughly. Economical, too.

HILLTOP

3050 West 111th Street

TELEVISION AND APPLIANCES, INC.

Phone Hilltop 5-5511

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

JOS. F. BUDRIK, Inc.

KRAUTUVĖJE,

3241 So. Halsted St. Chicago 8, Ill.

Gaunamos įvairiausios lietuviškos gaidos pianui, solo, duetams, chorams ir akordeonui. Naujamių gaidų leidiniai:

- Dainų Gijos. 45 dainos solo balsui, duetams, chorams, trio \$2.50
- Parašė ir išleido J. Stankūnas. Kiti to paties kompozitoriaus įvairiausios kūrinių dės fortepiono kaimuojam keliolika centų.
- Amatinių Daina. J. Tallat-Kelpša. Duetas 0.75
- Atsiveikininimas su Giria. St. Simkus. Mišram Chorui 1.00
- Atsiveikininimas su Tėvyne St. Simkus. Mišram Chorui ir Solo 1.00
- Bernužėli, Neviliok. J. Gruodis. Fortepijonui 1.50
- Čia Kraštas Lūdnas, Nejaukus. Gaudžia Aukso Varpas. Zilevičius. Chorui 1.00
- Darbininko Daina. St. Simkus. Mišram Chorui 1.00
- Ei, Jaunieji. J. Gruodis. Mišram Chorui 0.75
- Impromptu. J. Tallat-Kelpša. Fortepijonui 0.75
- Keturį Suktiniai. J. Tallat-Kelpša. Fortepijonui 0.75
- Lietuvaitė, Mazurka. S. Navickas. Fortepijonui 0.75
- Lietuvos Himnas. V. Kudirkka. Chorui 1.00
- Mušė Mane Vyras. Motule. Kai Nūdimo Valanda. Solo Zilevičius 0.75
- Op Op. J. Gruodis. Mišram Chorui 1.00
- O, Kaip Miela Išgirst. A. Kačanauskas. Solo Balsui 1.00
- Plaukia Sau Laivelis. Pamyliėjau Vakara. Ant Marių Krantelio. Kur Bakūžė Samanota. St. Simkus. Vienam Balsui 1.25
- Saulėlė Raudona. Tallat-Kelpša. Solo Balsui 1.00
- Tėvužėli Sengulėli. Sakė Mane Šiokia. J. Tallat-Kelpša. Solo Balsui 1.00
- Ulonai. A. Vanagaitis. Mišram Chorui 0.50
- Vakaras. P. Sarpalius. Solo Balsui 1.00
- Zalioj Girelėj. Koks Ten Lengvas Poilsėlis. Tallat-Kelpša. Solo Balsui 0.75
- Zalioj Lankelej. Tallat-Kelpša. Solo Balsui 1.00

LIETUVIŠKI REKORDAI po 89c vienas

- 1—Maldą ir Skubink prie Kryžiaus. Solo Jakubauskaitė-Jacikevičienė
- 401—Ramu Čia Gyventi ir Šlama Silko Vėjas. Merginų Kvartetas "Rūta"
- 402—Daug Daug Dainelių ir Gyvenk, Juokis ir Mvlek. Merginų Kvartetas "Rūta"
- 503—Gegutės Polka ir Vestuvių Polka. Jezavito Radio Ork.
- 505—Armonikos Polka ir Radio Polka. Jezavito Radio Ork.
- 506—Par Darželi Trvs Mergelės ir Lietuviška Polka. Jezavito Radio Orkestras
- 507—Muzikantų Polka ir Brooklyn Polka. Jezavito Radio Orkestras
- 513—Spragilų Dainelė ir Suktinis. Walt Thomas Orkestras
- 16082—Lietuviškas Kadriulis ir Polka Klumpakojis. Liet. Tautiška Orkestras
- 16122—Kimos Polka ir Tėvuko Polka. Mahanojaus Mainerių Ork. Dain. Saukevičius
- 16163—Storų Bobų Polka ir Butkiški Polka. Pennsylvanijos Angliakasiai
- 16170—Yevutės Polka ir Šiaučiaus Polka. Mahanojaus Lietuvių Mainerių Orkestras
- 16171—Sudiev, Sesutės ir Svajonė ir Meilė. Pauras ir Antanėlis. Duetas
- 16172—Lietuvos Kareivių ir Einėk Polka. Worcesterio Lietuviškas Orkestras
- 16182—Lakstutės Polka ir Sabas God Polka. Worcesterio Lietuviškas Orkestras
- 16201—Virginija Polka ir Marcinkonių Polka. Worcesterio Lietuviškas Orkestras
- 16206—Oi, Merzele, ir Stoviu Prieš Tave. Mahanojaus Liet. Mainerių Ork. Dain. Saukevičius
- 16227—Jurgio Polka ir Tikinuku Polka. Pennsylvanijos Angl.
- 16254—Ak, Norėčiau ir Aukšti Kalneliai. Mahanojaus Mainerių Ork. Dain. Zack ir Schuk
- 16259—Plikių Polka ir Toks Vaikinas. Mahanojaus Mainerių Ork. Dain. Schuk
- 16280—Veski Mane Šokti ir Storo Jono Polkos. Shenandoro Lietuviškas Orkestras
- 16314—Pupų Dėdos Polka ir Anūku Polka. Įgrojo Akiras Birzys.

Vieno rekordo kaina 89c. Siunčiame ir paštu, tik pridėkite pašto ir supakavimo išlaidoms Amerikoje \$1.50, Kanadoje ir kitur \$2.50. COD nesunčiame.

JOS. F. BUDRIK, Inc.

3241 So. Halsted St. Chicago 8, Illinois

"NAUJENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONES: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI. JIE ŽINO, KAD NAUJENOS PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RASTUS.

3—NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. — ŠEŠTAD., BIRŽELIO 14, 1952

“NAUJIENU” pavasarinėj
gegužinėj-piknike nieko
netrūks – bus gera muzika
šokėjams, gausus bufetas
ir virtuvė pilna lietuviškų
valgių: dešrų, kugelio ir tt.
Visus maloniai kviečiame
atsilankyti į gegužinę.

NAUJIENU PIKNIKAS

1952 M. BIRŽELIO 22 D.

LIBERTY PARKE

WILLOW SPRINGS, ILLINOIS

Martyno Kavolio teorija valstybei pažinti

Kai pasaulio evoliucija iškrypo į visuotinę krizę ir totalitaristinę valstybę ėmė masiniai naikinti žmogų ir tautos, žmonių protai ėmė ieškoti išeiščių esmės problemas aiškinimuose. Studijos sustiprėjo ten, kur pasireiškė smarkiausias pavojus. Šio sąjūdžio rėmuose Nepr. Lietuvos Vyriausiojo Tribūnalo prokuroro padėjėjas Dr. jur. Martynas Kavolis 1944—1948 m. tremtyje sukūrė naują valstybės esmės pažinimo teoriją.

Valstybės esmės problemas klausimais teisininkai iki šiol nesirūpino, nes jie, išauklėti pozityvistinės teisės mokyklų, rūpinosi vien tik teisės ir poli-

tikos faktais, bet ne teisės ir valstybės esme. Tuo būdu teisės ir valstybės mokslas pasidarė faktinės padėties mokslas, kuris vengė ontologinių klausimų. Berods, teisės ir valstybės filosofija žiūrėjo kiek plačiau. Bet ir ji, pozityvizmo įtakoj, pasidarė labiau enciklopedinių teisės žinių registratorium, negu filosofinių klausimų aiškintoju. Kavolis nuėjo priešingu keliu, savo studijos išvadas pagrįsdamas ontologiniu mokslu apie pagrindinius veiksnius (Dievą, žmogų ir pasaulį), kuri skelbia filosofija ir teologija.

Izoluoti teisės ir politikos faktai nustoja įtikinančios ga-

lios pradžios akivaizdžiai. Bet ir ontologiniai sprendimai yra netekę pasitikėjimo moderniškaime žmoguje, jei gyvenimo faktai neįrodo jų teisingumo. Tais samprotavimais Kavolis panaudojo esenciniai egzistencialinį metodą, kuris yra naujas teisės ir valstybės filosofijos.

Valstybės teisės mokslas operuoja vien tik valstybės sąvoka. Ji yra ne valstybės esmė, bet tik juridinė konstrukcija, kuri sudaro trys valstybės elementai: teritorija, tauta ir valdžia. Mokslas apie valstybės elementus yra dalis pozityvistinės filosofijos, kuri nepripažįsta metafizinių veksnų, bet vadovaujasi vien "pozityviniiais" veiksniais, kuriais ji laiko vien tik tai, kas akivaizdžiai matoma ir gali būti matuojama ir apskaičiuojama. Pozityvistinis teisės ir valstybės mokslas labiausiai pasireiškė dviem žinomom sąkom: Georg Jellinek natūralistiniu sociologiniu valstybės mokslu ir Hans Kelsen formalistiniu normatyviniu valstybės mokslu. Kataiškai ir idealistai juos smarkiai kritikavo. Bet nauja valstybės sąvokos ir valstybės esmės pažinimo teorija iki šiol nebuvo sukurta. Kavolio studija inėšė naują pažiūrą. Todėl tai reikia laikyti nauja valstybės esmės pažinimo teorija.

Kavolis labai plačiai pagrįdžia savo tezę, kad valstybė gali būti pažinta vien tik iš jos esmės sudarančių veksnų, bet ne iš juridinės konstrukcijos. Ontologiniai egzistencialiniai veiksniai yra būtinai valstybei pažinti. Tuo tarpu sakyti tie valstybės sąvokos elementai šandien atsidūrė abejotinoj padėty ir todėl nebetinka išaiškinti, kur valstybė yra ar nebėra. Šioji aplinkybė studijoje yra pailiustruota okupuotos Lietuvos ir Vokietijos pavyzdžiais. Normatyvinis teisės pažymys šandien kartais sako visai ką kita negu valstybės egzistencialinis gyvenimas. Tat pailiustruojama pavyzdžiais iš bolševistinės valstybės. Filosofinės studijos užduotis esanti surasti būdą valstybei pažinti, bet nesanti veksnų inventarizacija ar katalogavimas. Ieškant naujo būdo valstybei pažinti, studijoje yra išanalizuoti svarbiausieji valstybės esmės veiksniai. Pirmoj cilj sustota ties valstybės santykiais su bažnyčia, kuriuose, Augustino ir Liuterio terminologijos žodžiais tarant, atsispindi Dievo ir pasaulio karalystės pasireiškimas. Šiame skyriuje, tarp kitko pasakya, kad Nepr. Lietuvos valstybė juridiniai nebuvo suregulavusi santykių su įvairiomis bažnyčiomis. Sekančiame skyriuje nagrinėjama meilė, teisingumas ir utilitarizmas kaip valstybės esmės veiksniai. Čia iliustruojama DP globos, užblokuotų berlyniečių ir Europos pagalbos pavyzdžiais. Tolimesniame skyriuje apie teisę, galią ir moralę kaip valstybės esmės veiksnius pasakya, kad dabartinė krizė susidarė, suutilitarinus moralę ("gera, kas man naudinga") ir teisę sutapdinus su galia ("teisė yra, kas tarnauja gyvendinamai idėjai arba kas nustatyta valstybės įstatymais ar kas gali būti gyvendinama valstybės galios"). Iš šios sėklos išaugo bolševistinės ir nacionalsocialistinės valstybės pabaisa, naikinanti žmogų. Skyrius apie personalizmą ir totalitarizmą kaip valstybės esmės veiksnius yra labai platus. Jame yra paliestos labai aktualios šių dienų problemos, kurios dėl jų ideologinio turinio negali būti išsprestos visiems priimtinu būdu. Individualizmas ir kolektivizmas, kapitalizmas ir socializmas, nacionalizmas, bolševizmas ir demokratizmas, autoritetas ir laisvė yra čia apibūdinti, nustatant jų santyki su personalizmu ir totalitarizmu. Šio skyriaus vienoj pastaboj randame labai vykusį bolševistinės valstybės apibūdinimą totalitaristiniu žmogaus pavergėju, kuris žmogų vertina

Federalis teisėjas David A. Pine teismo rūmuose Washington. Jis balandžio 29 d. padarė sprendimą, kad valdžia turi grąžinti pilno liejyklas jų savininkams. Jo sprendimą palaikė ir Aukščiausias teismas.

trūksta ne vien tik lietuvių, bet ir anglų kalboj, jį būtų sunku versti kurion kiton kalbon. Jo pavadinimas: "Das Problem der Wesenserkenntnis des Staates in positivistischer und christlicher Schau". Šį veikalą 1951 m. pabaigoj spaudoj mikroskopiniu būdu išleido knygu leidykla Vandenhoeck & Ruprecht, Goettingen, Vokietijoj. Jis apima 301 psl. ir kainuoja DM 16.20. Tuo būdu šis veikalas greitai laiku pasirodys įvairių kraštų moksline bibliotekose.

PRIEŠ RASINĮ IŠSKYRIMĄ

Churches of Christ krašto atstovų suvažiavimas Chicagoje pareiškė, jog turi būti pabaigta žmonių segregacija tiek bažnyčioje, tiek ir bendruomenėje. Tuo rūšies rezoliucijos buvo priimtos beveik vienbalsiai.

Ši bažnyčia turi krašte 32 milijonus savo narių.

PRAŽYDO ŽIBUOKLĖS

(Partizanų daina)
Pražydo pirmos, melsvos žibuoklės, Paukštelių dainos skrido laukais. Tėvynės ginti išėjo broliai — Tylūs, bet narsūs, kaip sakalai!

Vartuos rymojo sena močiutė Ir merguzėlė liko liūdna. Jinai žinojo ko vėjai pučia, Kad partizano sunki dalia.

Vėjas įsiutęs blaškės ir staugė. Blaškė žibuoklių melsvus žiedus. Kvatojo ginklai, patrankos gaudė, Didėjo vėjas kovos laukuos.

Apgaubė kapą lieknas berželis, Sužibo dangių daug daug žvaigždžių. Tarytum sakė: sudiev, mergele, Jau nematysiu daugiau tavęs!

Stevensonas priimsis nominaciją

Numatoma, kad gubernatorius Stevensonas pareiškė, jog jis priimtų demokratų partijos suvažiavimo nominaciją į JAV prezidentus, bet pats savo noru nebūsiąs kandidatas, kaip ir liigi šiol vis tvirtino.

KOLCHOZO GYVULIAI

... Karvės šaukia tvarte. Vyrai, keliese susikibę, kėlė ne vieną, kai pirmą kartą išginė laukan. Nepastovi ir gana, reikiama ramstyti, kaip pomidorą... kaulai stybo atsikišę iš tolo, karvė labiau į mintuvus, negu į gyvulį panaši. Paukščiai atsistos kuriai ant nugaros, ir peša plaukus...

(Š J. Grišmanausko knygos "Tolmieji kvadratai")

Triner's BITTER WINE corrects constipation!

ATOSTOGININKŲ ATYDAI!

Padarykit Rezervacijas Dabar! 1 ir 2 kambarių viešbučio butai — 3 kambarių dvigubi — 5 kambarių namai. Visi nauji ir modernūs. Patogumai bet kurio dydžio sėimai. Dienoms — savaitėms — ar sezonui. 22 laiveliai, puikiausias žuvasimas. Kuopos, Klubai ir Organizacijų Grupės laukiamos kasdien arba sėkmadienį; nebrangios kainos. FRITZSCHE ESTATE Rte. 120, Lily Lake Pietų Puseje. McHENRY 560-M-2

HEMOROIDAI

ISIMAMI BE OPERACIJOS Gydymui nereikės nutraukti darbo

Dr. W. D. McCleery, D. C., N. D.

7911 South Ashland Ave. Phone: Vincennes 6-6242

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus 100% apdrausta DRABUŽIAI GYDUOLĖS ir t. t. Jūsų giminės gauna be jokių įmės išlaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE ST., CHICAGO Tel WAbash 2-9354 Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

Kiek Tik Norit Naujų ir Senų

MILDA BUICK SALES

907 West 35th Street LaFayette 3-2022

5—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — ŠESTAD., BIRZELIO 14, 1952

IDEAL FATHER'S DAY GIFT!
IDEAL GRADUATION GIFT!

Now on

DECCA Gold Label Records

a Sadler's Wells Ballet presentation

Five Great New Albums of Ballet Music...

"PINEAPPLE POLL" BALLET SUITE

Sullivan DL 7521 • 10-in. Long Play Record • \$3.85 (plus tax)

NUTCRACKER SUITE

Op. 71a Tchaikovsky LES SYLPHIDES Chopin DL 9550 • 12-in. Long Play Record • \$5.85 (plus tax)

CARNAVAL Schumann

"FAUST" BALLET MUSIC Gounod DL 9548 • 12-in. Long Play Record • \$5.85 (plus tax)

"SYLVIA" BALLET MUSIC Delibes

INVITATION TO THE DANCE Weber DANCE OF THE HOURS Ponchielli DL 9549 • 12-in. Long Play Record • \$5.85 (plus tax)

LA BOUTIQUE FANTASQUE

Rossini-Respighi DL 7518 • 10-in. Long Play Record • \$3.85 (plus tax)

Royal Opera House Orchestra, Covent Garden

Conductors: Hugo Rignold Robert Irving John Lanchbery

available at

GARRICK MUSIC SHOPS

4141 W. Madison St. Sacramento 2-2025
733 West 63rd St. Wentworth 6-0085

Pradedant 1897 metais, iki šiai dienai taupytojai District Savings b-vėj pelnė ir pelno didesnį uždarbį ant sutaupų... nežūrint sąskaitos balanso...

DABAR... nuo Liepos 1 d. mūsų dividendas tapo pakeltas net 25%... Vadinasi mūsų taupytojai šandien uždirba daugiau negu bile kada pirmiau... Apart pelno, District Savings teikia jums piniausias apdraustą apsaugą... ir draugiškiausią patarnavimą.

District Savings and Loan Association

3236 South Halsted St.

Westinghouse TELEVISION with Electronic Clarifier

Here's the startling new advance in television that makes viewing completely enjoyable! The exclusive Electronic Clarifier insures INTERFERENCE-FREE reception... clear pictures that stay clear! The super-power chassis delivers the strongest, sharpest pictures you've seen on any television!

20" PICTURE — THE WELLINGTON. A fine-furniture console in luxurious mahogany veneers. Famous Westinghouse Single Dial Tuning. Model 652K20. EASY TERMS

OUR EASY CREDIT PLAN GIVES YOU 65 WEEKS TO PAY! SEE COLOR—ENJOY UHF. A UHF adaptor and color adaptor or converter can be easily attached to connectors at the rear of the chassis.

YOU CAN BE SURE...IF IT'S Westinghouse

HILLTOP TELEVISION & APPLIANCES, INC.

3050 W. 111th Street

Hilltop 5-5511

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

MŪSU MOKYKLA

ILINOJAUS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ SAJUNGOS PEDAGOGINIS SKYRIUS
Redaguoja Klevas Girvilas, 5208 So. Morgan St., tel. Boulevard 8-8611.
Nr. 2. CHICAGO, ILLINOIS 1952 M.

ISBLOKSTASIS LIETUVIS ŠVIETĖJAS

1. Mokytojo būklės nenormalumas

Nei vienos profesijos žmonės nėra taip nuskriausti, kaip švietimo darbininkai, mokytojai ir profesoriai, kai netekę savo krašto, jie turi kurtis svetur ir ten ne savo srities darbus dirbti. Švietimo ir mokslo sritys, savo krašto atžvilgiu, tenka kuone visiškai apeisti, nes, be skurdžių lituanistikos pamokų pražios mokslo srityje, nieko neturime. To fakto sunkumas yra tas, kad, iki mes gyvenime svetur, ne savo tėvyneje Lietuvoje, savybinių lietuviškųjų žymių mes galime tik netekti, o ne jas išplėtoti ar praturtinti. Kai kurie mūsų švietėjai dirba amerikinėse mokyklose, o kiti stengiasi į tokius darbus patekti, bet tas kelias yra paralyžuojamas keleto veiksnių. Pirma, lietuvius mokytojas yra paruoštas dirbti Lietuvoje, lietuviškoje mokykloje, ir jei jis ir gautų progos dirbti švietėjo darbą ne Lietuvoje, tai jam bus duodama tik labai specialūs dalykai ir labai siauri dalykai, kaip pvz. sveitimų kalbų dėstymas, ir mokytojas čia bus maž daug techniškas darbininkas, o ne pedagogas. Antra, yra logiška ir natūralu, kad kas yra švietime susiję su nacionaliniu pradū, turi būti savos tautos žmonių dirbama. Faktai rodo, jog lietuviai mokytojai amerikinėse mokyklose nesijaučia dirbą pilną darbą, nesijaučia priklausą tos mokyklos šeimai ir jautresniais atvejais iš to darbo pasitraukia. Imant atvejus, kada lietuvius kurioje svetimtautinėje mokykloje prigyja, suprantama jis turi persiimti tos mokyklos dvasia, visur prisitaikyti, nubraukdamas visa, kas esamoje aplinkumoje nesiderintų. Kitaip sakant, jis turi suamerikėti, ir, tuomi pat, nuliutvėti. O kuriam lietuviui kultūrininkui taiti yra priimtina? Atrodo, jog mums būtų sveikiau dirbti kurioje neutralioje srityje, kur mažiau tereiktų save lauzyti, kur galima laisviau jaustis, laukiant geresnių laikų.

Mokytojo būklė yra itin sunki, kada jam dėl kurių nepalankių aplinkybių, dažniausiai dėl vietos kalbos nemokėjimo, tenka imtis kurio sunkesnio ir žemesnės rūšies darbo, kuris išvargina jo kūną, išieškoja energiją ir jam paskui pritrūksta jėgų savo profesiniam bei kultūriniam lygiui palaikyti. Be to, industrinio miesto masės gyvenimas neišvengiamai veikia kiekvieną jon patekusį, ir reikia valios stiprumo ir įtempto intelektualinio budrumo, kai norima kiek pakiliau išsilaikyti. Suprantama tad yra, kodėl atsirado tokios sąjungos, kaip profesorių, mokytojų, rašytojų, karininkų ir pan., kodėl stengiamasi sava spauda palaikyti, savos bibliotekos, savi teatrai, minėjimai bei jubilėjai turėti, nes tai yra pačios būtiniausios ir prieinamiausios priemonės, padedančios išsilaikyti tuo, kuo esama.

Kiekvienam lietuviui kultūrininkui, o ypač mokytojams, reikia stebėti tą čia suminėti organizacijų veikimą; jei jos silpnėja, tai smunka ir mūsų tradicijų palaikymas, o tuomi pat vyksta lietuviškojo prado dizintegracija, ir mes, kaip lietuviai, nykstame. Gi ką labiau tas skaudina, jei ne mokytoją? (Ateinantį kartą: 2. Didieji ir Mažieji Savišvietos Darbai).

Tik "Naujienos" rašo tiesą—neša laimę, mokslą, šviesą.

NAUJA MOKYTOJŲ SAJUNGOS VALDYBA

Pastarajame metiniame Ilinojaus Lietuvių Mokytojų Sąjungos susirinkime, kuris įvyko š. m. birž. 1 dieną, buvo išrinkta nauja valdyba. Jos sąstatai yra tokie.

Juozas Tamulevičius — pirmininkas, 2428 So. Lawndale Ave., telef. CRawford 7-6710.

G. R. Meiluvienė — vicepirmininkė, 4507 So. Talman Ave., tel. LAFayette 3-3899.

P. Maldeikis — kasininkas, 1616 S. 50th Ave., Cicero.

F. Jonynienė — sekretorė, 4420 So. Campbell Ave. FRontier 6-3228.

A. Gulbinas — valdybos narys, 6324 S. Bishop Ave., tel. PROspect 6-6476. A. Gulbinas pakviestas valdybą po to, kai susirinkimo išrinktasis valdybos narys P. Bagdonas iš pareigų atsisakė.

Valdyba yra gavusi MARGUCIO kvietimą ruošti radijo programoje vaikų valandėles, kurios galėtų eiti du kartu savaitėje, sekmadieniais ir ketvirtadieniais.

Juk kasdieną pasirodo Tik "Naujienų" teisus žodis.

\$25,000 vaikams valstybės parodoj

Scenes similar to this, showing Governor Adlai E. Stevenson awarding a trophy to young prize winner in last year's Children's Day competition, will be re-enacted this year as the Centennial Illinois State Fair offers the most outstanding array of youth and children activities in its history. This 1951 contestant is Sandra Cheryl Stilwell of Springfield who won first prize in the class for single entries of children four years and under with her portrayal of a fairy dancer.

Ir šiais metais panašios scenos bus nufotografuotos Ilinois Valstybės metinėje parodoje. Čia vaizduojamas gubernatorių Adlai E. Stevenson, įteikęs laimėjusiai 4 metų vaikų atskirus pasirodymus šokiuose, Sandrai Cheryl Stilwell, iš Springfield, Ill.

Visais laikais partizaninį judėjimą vadovavo Lietuvos kariuomenės karininkai ir lietuviai patriotai, puikiai pažindami kiekvieną savo krašto užkampį drąsūs vyrai.

Cukraus krautuvėse atsiranda tik prieš tarybines šventes... Imi rudojo cukraus, turi ir laikraščius ir Lenino bei Stalino raštų pirkti. (Iš J. Grišmanausko knygos "Tolmieji kvadratai")

KOLCHOZO PAŽIBA

(Parodija)
Verkė gaidys ir ožka —
Prie kolchozo prižišta —
Ką nori, tą daryk —
Tik kolchozan nevaryk!

Kas su ožka padaryt,
Kad kolchozan nevaryt,
Jeigu gaidys ir ožka:
Tai kolchozo pažiba!

BRAZAUSKŲ VEDYBINES SUKAKTIES PUOTA

Birželio 7 d. pp. Antanas ir Sofija Brazauskai, 5600 South Carpenter St., tavernos savininkai, sulaukė 20 metų vedybinio gyvenimo sukaktuvių puotos, kurią artimieji draugai jiems surengė. Rengėjos buvo: pp. Izabelė Mičiūnienė iš Cicero, gyd. Antano Rudoko žmoną p. Stefanija Rudokienė, M. Ležinskienė ir Albina Gruškie. Giminės ir artimieji draugai linksmai laiką praleido prie geros rūšies gėrimų, skanių valgių ir draugiškų kalbų. Puota buvo aukščiau minėtoje A. S. Brazauskų nuosavoje svetainėje.

Puotos dalyviai, skirstydami si sekmadienio rytą, linkėjo pp. Brazauskams dar daug metų sveikiems gyventi ir sulaukti ir auksinių vedybinio gyvenimo sukaktuvių.

Pp. Antanas ir Sofija Brazauskai visiems už atsilankymą į puotą ir už dovanas taria lietuvišką širdingą ačiū.

Senas Petras

Seni ir patyrę žinieriai sako, kad NAUJIENOSE išspausdinti skelbimai duoda geriausių rezultatų.

GLENWOOD HOUSE, DECATUR, ILLINOIS

teikia 3-5 dienų alkoholinių susirgimų gydymą. Open Staff policy. Modernūs terapeutikos metodai. Rami, skaidri apylinkė prie Springfield Road; 1½ mylios nuo Decatur. Tik skersai kelią nuo vieno geriausių miesto golfo klubo. PRIEINAMOS KAINOS. Rašykite, šaukit ar telefonuokit

Niekur kitur jūs už tokias žemas kainas nenupirksite aukštos kokybės prekių, kaip pas BUDRIKĄ

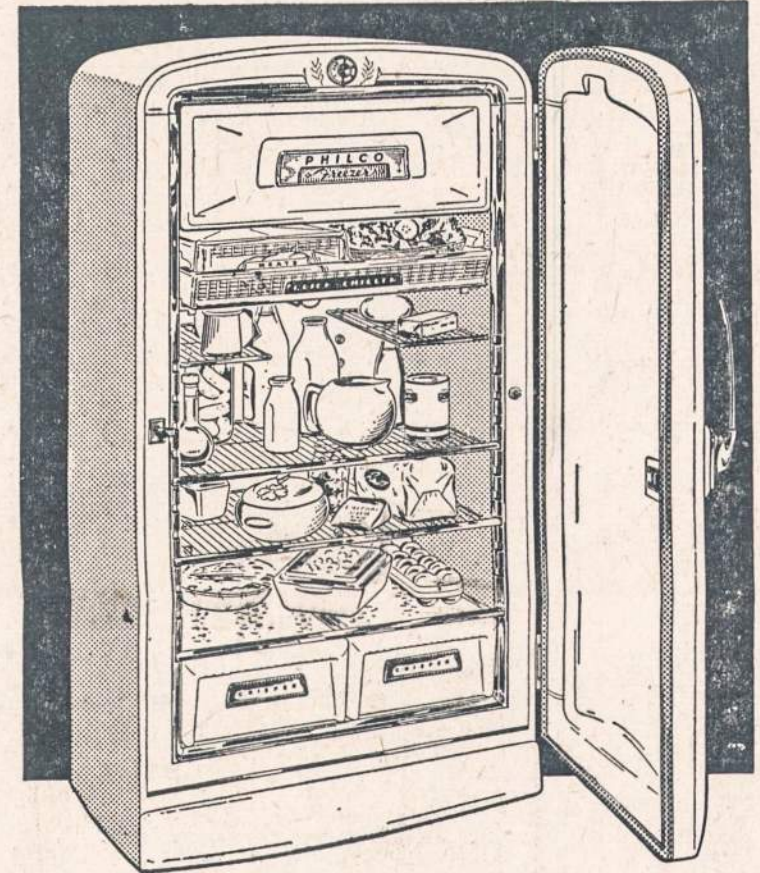
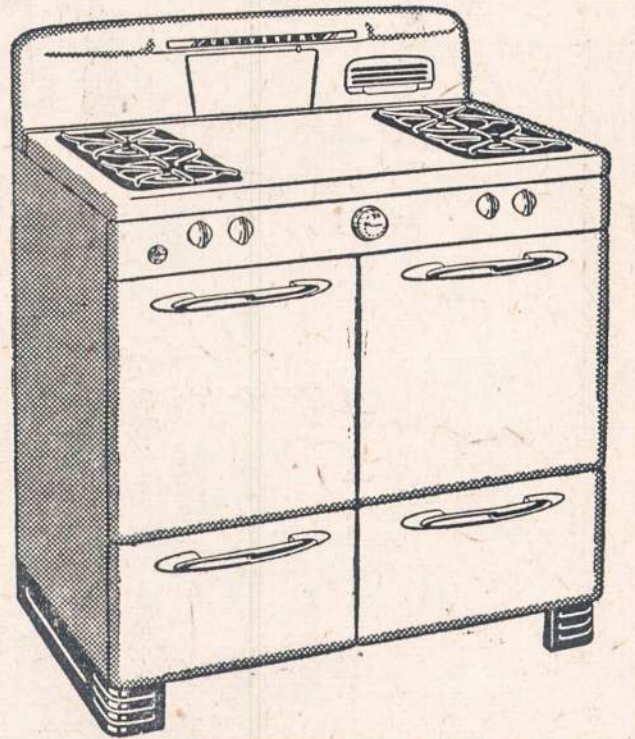
GASINIAI PEČIAI

PILNOS MIEROS NAUJI GASINIAI PEČIAI

su 5 metų garantija

\$98.00

ir aukščiau.

NAUJAS ŠALDYTUVAS 7 pėdų, garantuotas

vertės \$200.00 už \$119.50

ŠALDYTUVAS 9 pėdų, vertės \$265.00 už \$199.50

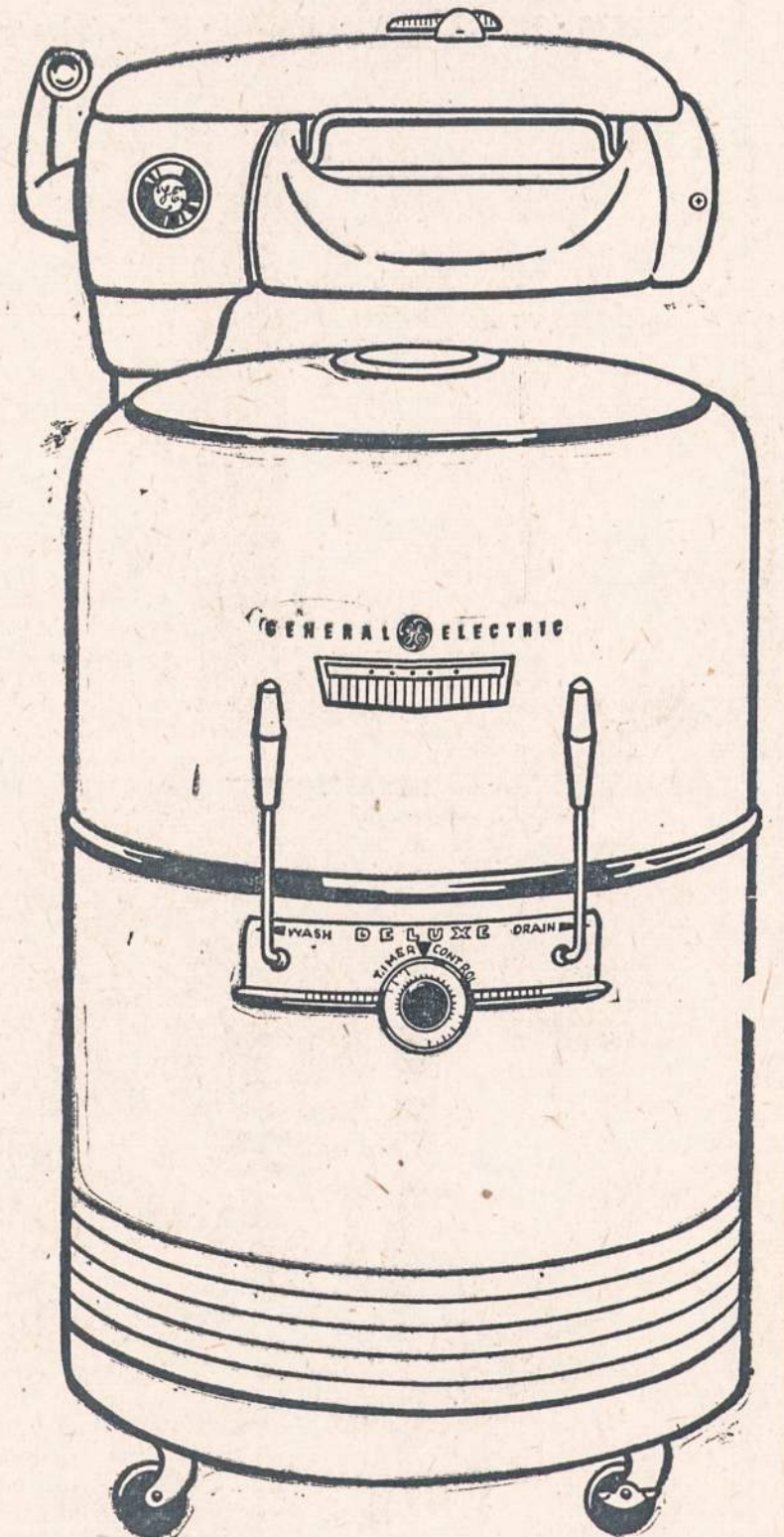
NAUJOS MADOS Skalbiamos Mašinos

vertos \$135.00 už \$69.50

Skalbiamos Mašinos vertės \$190.00 už \$135.00

Prosinamos Mašinos po \$49.50

Siuvamos Mašinos po \$49.50

JOS. F. BUDRIK, Inc.

3241 South Halsted Street
Tel. CALLUMET 5-7237

Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais. Nedėliomis uždaryta.

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

6—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — ŠEŠTAD., BIRŽELIO 14, 1952

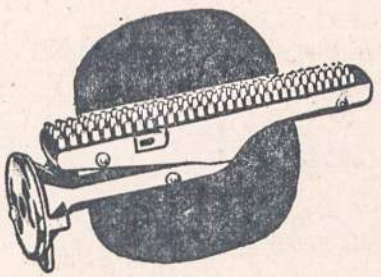
the best in fuels
deserves the best
in gas space
heating equipment

AND THAT'S

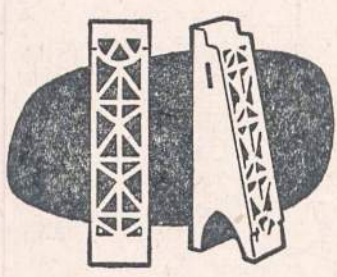
Dearborn

For heating comfort—gas has got it—and so has Dearborn! Fully vented... fully automatic... your Dearborn keeps temperatures always at comfort level. Just set it—and forget it. Your Dearborn circulates clean, moisture-free, bone-warming heat throughout the room—chases cold from the farthest corners!

Here's why Dearborn is a "honey of a heater"

Famous HIGH-CROWN BURNER —no mixer with gas meters, less you more heat on less

GLO-BRITE RADIANTS —give abundant, floor-warming radiant heat in a little

100% SAFETY PILOT —shuts off gas instantly if supply is interrupted.

Approved by Peoples Gas Light and Coke Company

SMART STYLING —beautifully designed, finished in handsome mahogany tone brown.

BRUNO'S APPLIANCE and FURNITURE CENTER

1151 NORTH PULASKI ROAD

SPAULDING 2-1066

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

COME IN—SEE OUR COMPLETE LINE OF FAMOUS DEARBORN GAS SPACE HEATERS